ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 26 mei 2012

REPORTAGE

5
Monumento Habrí Caracasbaai

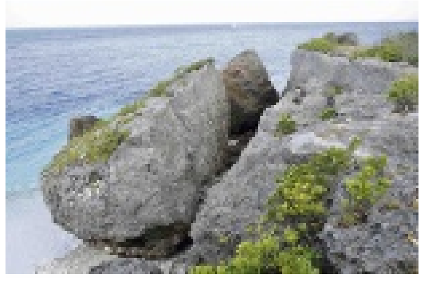

ACHTERGROND

10
Samenwerken moet je leren

SYMPOSIUM

14
ADC introduceert ultramodern lab

Vijf jaar Slachtofferhulp

‘Hart voor werk en klant’

Daira Leer

Stichting Slachtofferhulp Curaçao bestaat dit jaar vijf jaar. En elk jaar worden er meer mensen geholpen; in 2011 waren dit er zelfs 538. Je zou zeggen een trieste afspiegeling van waar het met de samenleving heengaat, maar Daira Leer, de directrice van Slachtofferhulp Curaçao, noemt ook vooral de grotere naamsbekendheid van de stichting als reden hiervoor.

Tekst: Lisette Keus Foto: Ken Wong

Mensen met problemen van allerlei aard melden zich bij de Stichting Slachtofferhulp; van verkeersslachtoffers tot slachtoffers van atrako’s, van huiselijk geweld tot zelfs mensenhandel.

Daira Leer: “Alle slachtoffers, en nabestaanden van de slachtoffers, die te maken krijgen met delicten uit het Wetboek van Strafrecht en iedereen die met een verkeersongeval te maken heeft, kunnen bij ons terecht. Maar onze core business is huiselijk geweld, zesenvijftig procent van alle casussen die wij behandelen hebben te maken met personen die te maken hebben met huiselijk geweld.”

“De procedure start op het moment dat je in contact komt met de stichting”, vertelt Leer verder. “Dit kan je zelf opzoeken, maar je kunt ook doorverwezen worden. Dan hebben wij een gesprek met de personen en kijken we of wij kunnen helpen of dat we moeten doorverwijzen. Wij doen eigenlijk voornamelijk crisismanagement, een eerste opvang. Dus waar moet je naartoe met welk probleem.”

Plan Nashonal
Stichting Slachtofferhulp vangt dus op en verwijst door. Samenwerking is hierbij het sleutelwoord. Een trieste aanleiding, maar extra stimulans voor de organisaties om zich te verenigen in een alliantie was de moord in 2011 op Nihaila Gigorie. Dat iemand hiervoor het leven moet laten is zeer ernstig en iets wat in het vervolg absoluut voorkomen moet worden. Mede daarom gaan Slachtofferhulp en elf andere welzijnsorganisaties een ‘Nationaal Plan Tegen Huiselijk Geweld en Seksueel Misbruik’ opstellen voor Curaçao. Dit plan moet de effectiviteit en de efficiëntie vergroten in de aanpak van relationeel geweld en pedofilie. Maandag en dinsdag aanstaande zullen de stakeholders bijeenkomen om over dit plan te vergaderen en verder te brainstormen.
Leer vindt het vooral belangrijk dat er onder meer betere wetgeving komt om dit probleem aan te pakken. “We kennen op Curaçao geen wetgeving voor een huisverbod bijvoorbeeld. In de strijd tegen relationeel geweld is dit soort wetgeving juist erg belangrijk. Ook moeten er meer protocollen opgesteld, ondertekend en gebruikt worden. Alles om in de toekomst dit soort trieste gebeurtenissen proberen te voorkomen.”

Medewerkers
Trieste gebeurtenissen als deze zijn altijd moeilijk te verkroppen. Hoe heeft het zover kunnen komen? Hadden we het kunnen voorkomen? Dit zijn natuurlijk vragen die rijzen bij de gemeenschap, maar ook bij de hulpverleners. Voorop staat dat dit in ieder geval nooit te verwijten is aan de medewerkers van de organisatie. Met hart en ziel zetten zij zich in. Maar hoe gaan ze zelf om met dit soort problemen en al dit soort verdriet? “We hebben hart voor ons werk. Hart voor de klanten. En dat moet je ook hebben, want anders trek je het niet. Iedereen die hier werkzaam is, is natuurlijk door een sollicitatie-ronde gegaan en dit is een zware sollicitatie. Je krijgt begeleiding en leert precies hoe het moet en hoe je met situaties om moet gaan. Als er cliënten komen en er incidenten zijn doen we ook altijd een debriefing. Je praat er dan over, want het doet je natuurlijk wat. Ja, je blijft toch ook een mens. Maar meer als een soort van harddisk, na een debriefing kan je het plaatsen. Deleten doe je het niet, want verhalen zullen je altijd bij blijven. Laatst was er bijvoorbeeld een vrouw bij ons op kantoor en die kleedde zich uit; nou ze was helemaal bont en blauw. Dat raakt je. Wat je ook ziet en hoort, dat blijft je raken. Zoals ook de melding die binnenkwam van buren over een bejaarde meneer die verwaarloosd werd door zijn kinderen. Hij werd niet gewassen, hij kreeg niet te eten. Zo’n verhaal blijft je bij.”

Dilemma’s
Leer vertelt dat er zich ook regelmatig vrouwen melden die slachtoffer zijn geworden van mensenhandel. Een publiek geheim is dat veel van deze vrouwen onder valse voorwendselen naar het eiland komen en hier in de prostitutie terechtkomen. En aantal van deze vrouwen wordt via de consulaten doorverwezen naar Slachtofferhulp die hen weer verder helpt. Te denken valt aan onderdak, kleding, terugvlucht en zo nodig psychologische bijstand.

Ook illegalen die slachtoffer worden weten de weg inmiddels te vinden naar deze hulpinstantie. “Ook illegalen melden zich hier weleens. Zij zitten natuurlijk al in een ondergeschikte positie en zijn vaak bang om hulp te vragen. Ze zijn bang om in de barakken te komen of om het land uitgezet te worden. Maar dat hoeft niet, wij hebben geen meldplicht”, vertelt Leer die goed de weg door de wet weet te vinden gezien haar tientallen jaren ervaring als politieambtenaar.

In sommige situaties is het moeilijk te bepalen wie het slachtoffer is en wie de dader. Een dilemma, want help je een dader ook? En wat dus als het ook een slachtoffer is. Leer: “Daders helpen we niet. Iemand die slachtoffer én dader is, helpen we wel. De medaille heeft twee kanten.”

Soms wordt een persoon ook aangewezen als een slachtoffer, maar wil ze helemaal niet geholpen worden. “De man of vrouw die bij ons komt moet natuurlijk wel geholpen willen worden. Best vaak komen er ook vrouwen en die willen dan uiteindelijk geen aangifte doen, dat hoeft ook niet. Mocht het delict echter heel erg zijn, dan kan het Openbaar Ministerie het oppakken en alsnog tot vervolging overgaan. Soms komen de daders ook achter de vrouwen aan of bellen ze. Of ze zoeken hen bij ons op, we hebben daarom ook security-deuren. Tja, Curaçao is klein. We hebben daarom ook schuiladressen, maar soms is het wel lastig hier vrouwen verborgen te houden. Ik spreek overigens steeds van vrouwen, want dat zijn meestal de slachtoffers. Mannen komen ook wel, maar minder. Maar we werken samen met andere locaties in de Caribbean en in Nederland waar de vrouwen dan naartoe worden gestuurd. Dit moeten ze echter wel echt willen, want ze kunnen niet meer terugkeren.”
Leer: “Voorop staat altijd dat we de mensen willen helpen, ook als het niet een probleem is waarbij personen bij ons moeten zijn. Hen zullen we altijd doorverwijzen naar de juiste instanties om ze toch te steunen. Maar het ligt soms lastig.”

Samenwerking
Stichting Slachtofferhulp heeft er nu vijf jaar opzitten en is door de jaren heen erg gegroeid. “We hebben nu jaarlijks 400+ cliënten en het worden er elk jaar meer. Of dit ook komt doordat er meer voorvallen zijn kunnen we niet zeggen; in ieder geval krijgen wij meer bekendheid waardoor steeds meer mensen ons weten te vinden.”

“We hebben de afgelopen jaren ook zeker onze doelen bereikt, zo hebben we een eigen gebouw. Hebben we meer medewerkers, verstrekken we steeds meer informatie aan iedereen en is er steeds meer samenwerking tussen de betrokken organisaties. Maar we moeten nog meer doen aan self empowerment! En ik geloof in onze eigen mensen, maar denk dat we ook meer het contact moeten opzoeken in het buitenland. Alleen kunnen we het denk ik niet en de overheid ook niet. Daarom gaan we natuurlijk ook het ‘Plan Nashonal’ opstellen, dat iedereen in dezelfde richting werkt. Maar ook wat betreft de andere slachtoffers van overvallen en verkeersongelukken, we moeten er samen voor zorgen dat er zo min mogelijk slachtoffers vallen.”

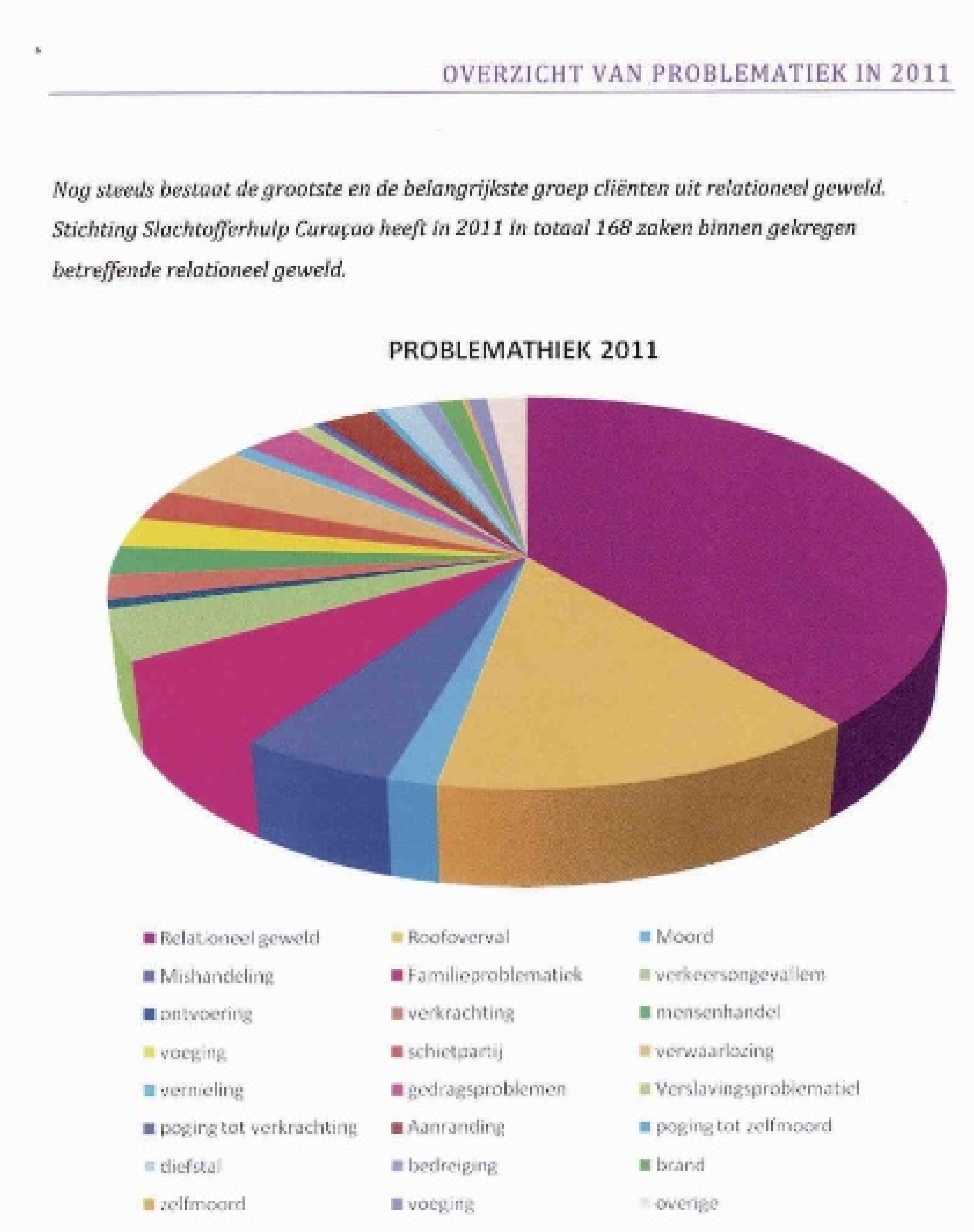

Stichting Slachtofferhulp

De stichting is opgezet in 2007 door Arthur Candido Nivillac, Edson Franscisco Cijntje en Aidrid Ramona Vos met als doel:
- Slachtoffers te helpen en te troosten
- Bevorderen en verbeteren van de hulpverlening
- Signaleren en helpen bij knelpunten in de samenleving

In 2011 waren de meeste meldingen in april, de minste in augustus.

Bijna 45 procent van hun cliënten in 2011 was vrouw en de meesten in de leeftijd van 41 to 45 jaar. De jongste client was 2, de oudste was 92.

De stichting heeft 2 vaste medewerkers, jaarlijks meerdere stagiaires in dienst en 10 vrijwilligers die 24/7 bereikbaar zijn op nummer 888 75 75.

ÑAPA 2012
Nr. 21

INHOUD

1 Slachtofferhulp
2 Spotlight
3 Holocaustmuseum Mauritius
4 Gezondheid
5 Reportage Monumento Habrí
6 Culturele Agenda
7 Literatuur: Carlos Fuentes
8 Varia Puzzels
9 Eten&Drinken
10 Achtergrond: amenwerken
11 Business Columns
12 Business Rubrieken
13 In bedrijf
14 ADC Symposium

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Marja Berk
Marius Bremmer
CVF
Verele Ghering
Hans de Haan
Margot Hack
Erik van Kampen
Lisette Keus
Dennis Klaus
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Maya Mathias
Jan de Ruijter
Stimul-IT
Marcel Truyens
Hans Vaders
William ten Veen
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

John Maxwell Team:
‘Kinderen sámen sterker maken’

Pesten, gepest worden of stilzwijgend toekijken. Wie heeft er op school niet mee te maken gehad? Het is een fenomeen dat helaas bij elke laag van de bevolking en wereldwijd bekend is.

Tekst: Marja Berk Foto's: Ken Wong

De impact van pesten kan voor het slachtoffer groot zijn, maar daar hebben pesters gewoonlijk geen boodschap aan. Of denken er überhaupt niet over na. Waar in vroeger tijden veel op school werd gepest, wordt er nu meer en meer op internet aan meegedaan. Eén van de grote nadelen van onze huidige virtuele wereld. Deze vorm van pesten heeft een nog groter nadeel: deze is moeilijker traceerbaar. Via Facebook of MSN wordt het slachtoffer geïntimideerd en bedreigd en blijft dit dus vaker verborgen voor ouders of leerkrachten. Gelukkig wordt er meer en meer aandacht besteed aan deze praktijken. Pesters wordt gewezen op hun verantwoordelijkheid, geleerd wat het met een ander kan doen. Het slachtoffer kan leren zich weerbaarder op te stellen. Het moet angstig zijn geterroriseerd te worden.

Leiderschapsgoeroe

Een organisatie die zich in deze materie heeft verdiept is het John Maxwell Team. Overbodig te melden dat John Maxwell de initiator is van dit team. Wie is hij? John Maxwell is een groot, gerespecteerd coach in leiderschap en heeft daar ruim 60 boeken over geschreven. Hij is wereldwijd de nummer één leiderschapsgoeroe en reist de aardbol rond om topmanagers te trainen. In 2011 besloot hij gespecialiseerde teams op te richten om zijn visie over te brengen op de jeugd. Daartoe werd een programma samengesteld dat wereldwijd werd verspreid en dat inmiddels haar vruchten afwerpt. Dit programma bestaat uit vier onderdelen: het creëren van een beter zelfbeeld, voor jezelf opkomen, het ontwikkelen van een sterk karakter en hoe gemaakte fouten kunnen worden gebruikt om succesvol te worden. Inmiddels hebben ruim 82.000 personen deelgenomen aan het programma.

Ook op Curaçao is er een John Maxwell Team opgericht, dat inmiddels bestaat uit meer dan tien door John Maxwell opgeleide en gecertificeerde personen. Twee van deze mensen zijn Simone de Brabander en Karin Hermans. Zij volgden zelf de training bij John Maxwell en worden ook vanuit de basis ondersteund. Het team op Curaçao ging aan de slag om met name scholieren bewust te maken van hun gedrag en de consequenties daarvan.

Inspelen

Simone de Brabander: "We vinden het belangrijk jonge mensen op het eiland te leren hoe zij kunnen inspelen op problemen waarmee ze te maken krijgen en wij hebben twee punten van het programma bij de kop gepakt om daar presentaties over te geven. Die twee punten zijn de creatie van een beter zelfimago en hoe om te gaan met pesten of het in ieder geval te signaleren. Deze twee onderdelen hebben ook een link met die andere twee, maar wij vonden dit het belangrijkste." De Brabander heeft een marketing- en communicatiebureau en Hermans is jeugdpsychiater van beroep. Hermans zegt: "We hebben zelf scholen en andere jeugdorganisaties benaderd, waarbij we hebben uitgelegd dat onze presentatie gratis is. Deze presentaties hebben wij inmiddels gegeven tussen 6 en 12 mei op diverse scholen. Maar we gaan nog even tot eind mei door."

John Maxwell Team in actie op de Interantional School.

Als eerste startten De Brabander en Hermans met het GOG (Gouvernements Opvoedings Gesticht), een instituut dat onder anderen jongeren opvangt die door omstandigheden niet meer thuis kunnen wonen. Hermans: "Er zitten veel kinderen met ernstige gedragsstoornissen en/of strafrechtelijk geplaatste kinderen. "De manier van presentatie gaat door middel van een groepsproces. "Het wordt niet individueel gedaan, het is de bedoeling de kinderen te leren sámen sterker te worden. Het mooie is dat het team dat leiding geeft aan het GOG, de kinderen had voorbereid op wat komen ging. Het voorwerk gedaan, zeg maar. Zij hebben er samen met hun pupillen naartoe geleefd." Het gevolg hiervan was dat zij zelf al een presentatie konden geven; je kon merken dat ze er - samen met hun leider - mee bezig waren geweest." Het werd een actief gebeuren met vraag en antwoord, rollenspellen. De Brabander vult aan: "Je ziet dat de kinderen het heel leuk vinden om te doen en dat ze elkaar ook helpen. Er was zelfs een politieagent bij aanwezig die hen liet zien dat je ondanks plaatsing in het GOG goed kunt terechtkomen. Hij was daar zelf ooit geplaatst."

Zelfbeeld

Het doel van het team is duidelijk. "Als je een beter zelfbeeld kunt bewerkstelligen bij kinderen die wat onzeker zijn, worden ze minder snel doelwit van pesterijen. Het één ligt dus in het verlengde van het ander. Bovendien is het belangrijk de hele groep, slachtoffers én daders, bewust te maken van de gevolgen van deze vorm van terrorisme", zegt De Brabander. "En die gevolgen zijn groot. Tegenwoordig wordt het pesten overgenomen en klakkeloos op internet geplaatst. In ons programma wordt de pester duidelijk gemaakt welke schade je kunt berokkenen." De rest van een groep, diegenen die toekijken, worden ook onder handen genomen. Hermans: "Zij leren hoe je pesten kunt voorkomen, hoe ernstig het allemaal kan zijn en welke akelige gevolgen dit kan hebben. We hopen die ogen te openen en ze duidelijk te maken dat het allemaal geen grapje is."

Is één sessie over dit onderwerp dan wel genoeg? "In principe niet, maar als je dertig procent van de kinderen kunt bereiken, hen de ernst van de zaak kunt laten inzien, dan zijn we al blij." Geestelijke gevolgen zijn geen uitzondering en het betreffende kind kan ook langduriger begeleiding krijgen. Maar dat kost geld. "We overwegen wel om langere begeleiding kosteloos te doen want, inderdaad, één presentatie is niet genoeg om dit probleem op te lossen", aldus De Brabander. Hermans: "Kinderen kunnen elkaar helpen door te steunen, maar ook de leerkrachten kunnen geholpen worden tijdig in te zien wat er aan de hand is. Maar in sommige gevallen doet een leerkracht soms mee met dat pesten, het is ongelofelijk", zegt Hermans.

Deelnemers aan YouthMAX en tevens gecertificeerd John Maxwell Coaches/Trainers/Speakers (vlnr) Simone de Brabander, Gilian Martina, Karin Hermans, Geomaly Martes, Cindy Macintos, Barbara Leigh. Uiterst rechts assistente Simone Laan.

Tijdstip

"Gelukkig zijn er scholen op Curaçao die een anti-pest programma hanteren, waarbij alle leerkrachten en ouders worden ingelicht en op de hoogte worden gebracht hoe het pesten teruggebracht kan worden." Is het in het kader van het John Maxwell Team dan ook niet handig leerkrachten meer bij het programma te betrekken en te begeleiden? "Dat is wel een goeie", peinst De Brabander hardop. Zij en Hermans zullen jaarlijks presentaties geven, telkens met een ander onderwerp. "Om eerlijk te zijn is dit jaar het tijdstip niet goed gekozen. Scholen en leerlingen zitten in mei vlak voor het examen en we willen dan ook in de toekomst aan het begin van het schooljaar starten."

Hermans, als kinderpsychiater, verdiept zich uiteraard in de kinderen die gepest worden. "Ten eerste moet je onderzoeken of het gevoel gepest te worden niet in het kind zelf zou kunnen zitten. Het kan best zo zijn dat een kind erg onzeker is en een bepaalde blik van een ander al verkeerd opvat. Samen met het kind diep je dat uit. Mocht dat niet het geval zijn en is de pesterij wel degelijk aanwezig dan is het zaak met de omgeving aan de gang te gaan en die te laten helpen." Afhankelijk van de schade die is toegebracht wordt er een traumabehandeling aangeboden. "Die wordt wel door de verzekering gedekt hoor", zegt Hermans, "maar dit betreft wel de echt ernstige gevallen."

In maar liefst veertig landen zijn de John Maxwell Teams werkzaam en de bedoeling is wereldwijd 500.000 kinderen te bereiken. Dat is nogal wat. "Ja, dat is veel", beaamt Hermans, "maar het ligt in de bedoeling de toekomst van de jeugd wat sterker te maken. Over de hele wereld." Een mooi streven.

Foto van de week

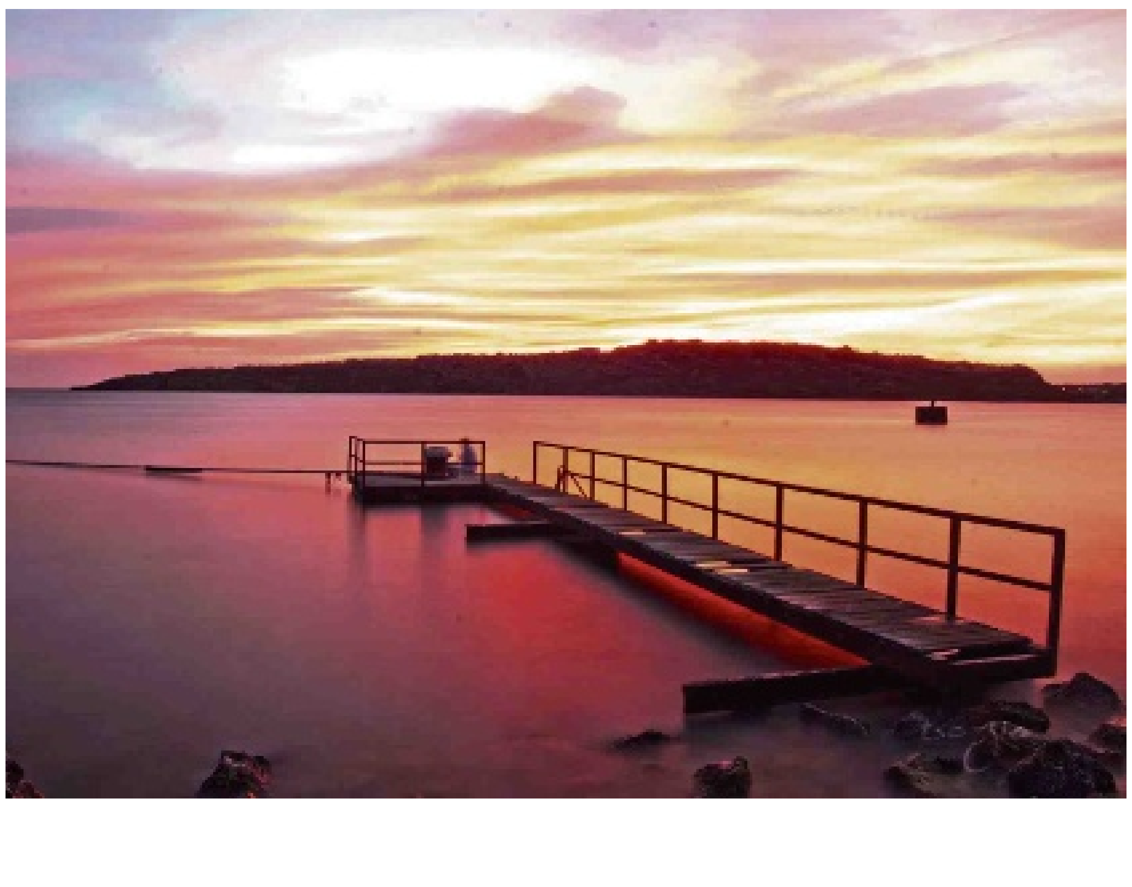

Tso-jie Ng maakte deze schitterende foto en wilde deze graag delen met de lezers van de Ñapa, om te laten zien hoe mooi het echt is op Curaçao. De foto is gemaakt op Caracasbaai.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Scheren

Monique Casimiri

Het is mij niet vaak overkomen, maar de keren dat het mij overkwam willen niet uit mijn herinnering verdwijnen. Hoe goed ik ook mijn best doe.
Lichaamsbeharing. En dan heb ik het niet over de borstharen van de man. Zelfs niet over de rugharen van een man, die wat mij betreft best opgenomen mogen worden in het verzekeringspakket, onder het kopje, permanent verwijderen, volledig vergoed.
Nee, ik heb het over lichaamsbeharing bij de vrouw. specifiek die onder haar oksels en op haar benen. Haar bikinilijn nog daargelaten.
Wij hadden twee dames op bezoek. Zij kwamen bij ons eten op Curaçao. Ik moet een jaar of zestien geweest zijn. Midden in de pubertijd en niet te genieten. Ik gaf regelmatig mensen een sneer als ik het ergens niet mee eens was, maar deze keer was ik met stomheid geslagen. We zaten buiten, barbecue aan, bord op schoot en waarom ik het nog niet had gezien is mij een raadsel. Maar ik neem een hap van mijn vlees en op dat moment valt mijn oog op de oksel van mijn buurvrouw. De haren klonterden aan elkaar van het zweet en ik verloor op dat moment mijn eetlust.
Op de beach was het mij al opgevallen dat niet alle vrouwen het nauw namen met het scheren van hun benen, sommigen namen zelfs de moeite niet om hun bikinilijn bij te werken. Dit waren altijd Hollandse vrouwen. Trots op hun puurheid, vertelde iemand mij ooit. Dit zijn dezelfde vrouwen die vinden dat je moet bevallen zonder verdoving. Puur natuur. Ik heb het gedaan, dat bevallen zonder verdoving, puur natuur, buiten mijn wil om trouwens, maar geloof mij, er is niets natuurlijks aan. Pure vrouwenmishandeling is het. Het is dat je een geweldige beloning krijgt, maar anders.
Het eerste dat ik deed toen ik voet op Curaçaose bodem zette, op mijn veertiende, was mijn benen en armen scheren. Toen, in het dorp waar ik woonde, in Nederland, was dit niet gewoon, maar mijn moeder, en ik ben haar daar nog steeds dankbaar voor, gaf mij de tondeuse en liet mij mijn benen scheren. Een gewoonte waar ik snel aan wende. Iedereen deed dit.
In Nederland word ik niet vaak geconfronteerd met het fenomeen lichaamsbeharing. De benen zitten de meeste maanden verstopt in broeken of maillots, de bikinilijn zie ik alleen als ik in het zwembad kom en dat probeer ik zo min mogelijk te doen hier. Maar okselhaar. Dat is een lastige. Zodra het zonnetje zich laat zien vinden vrouwen dat ze hemdjes aan moeten. Ik vind van niet. Met stoppels kan ik leven, maar zodra je er vlechtjes in kan leggen word ik niet goed. Dan sta je in de supermarkt, je wagen vol met heerlijke etenswaren en de buurvrouw voor je doet haar arm omhoog om iets te pakken en je kijkt vol in die bos haar. Ik wil gillen, maar grijp mij vast aan mijn kar met al die lekkere dingen waar ik geen zin meer in heb.
Ik heb nu één collega die haar armen niet scheert. Ik denk niet eens uit principe. Het interesseert haar gewoon niet. Mij wel. Het interesseert mij enorm. Vrouw, scheer je weg.

Museum op Mauritius:

Hollands hoofdstuk in de Holocaust

"Steeds meer inwoners van Mauritius, maar ook steeds meer toeristen willen wat weten over die schattige Joodse begraafplaats. Het verhaal van de Joodse gevangenen op Mauritius als hoofdstuk van de Holocaust is natuurlijk uniek. We moesten gewoon wat doen!"

Tekst en foto's: Marius Bremmer

Alle 127 grafstenen zijn naar Joods gebruik gelijk van vorm.

Owen Griffiths, voorzitter van de Joodse gemeente in Mauritius, klinkt opgewonden: "De overheid heeft ons net een oud koloniaal gebouw naast de begraafplaats aangeboden. Daar maken we het museum over de geschiedenis van de Joodse gevangenen en de begraafplaats. Ook de rol van Nederlandse schepen bij de deportatie laten we dan zien."

Griffiths (54) is van Australisch-Joodse afkomst en woont al zesentwintig jaar op het geïsoleerde tropische eiland in de Indische Oceaan. In het dagelijks leven is hij directeur van een krokodillenboerderij, waar hij zowel aan toeristen als aan het leer van de bloeddorstige dieren verdient. Daarnaast is hij actief als natuurbeschermer in de regio.

Zijn hart ligt echter bij de Joodse gemeente op het eiland. "Wij zijn de eigenaar van de begraafplaats, wij doen het onderhoud. Vind je niet dat het er allemaal netjes bijligt? Wat het museum betreft hebben we nu de wind mee. Een pand hoeven we dus niet aan te schaffen. We moeten het wel nog wat opknappen, nu wonen er duiven." Dan trots: "Maar mooier nog, de directrice van het Joods Museum in Kaapstad is pas hier komen wonen, want steeds meer Joden verlaten Zuid-Afrika. Zij gaat nu ons museum opzetten en thema-exposities verzorgen die heus niet alleen over de Holocaust zullen gaat. Ken je het verhaal..?"

Wat vandaag op Mauritius nog herinnert aan deze episode uit de Tweede Wereldoorlog is een Joodse begraafplaats, warme banden tussen de voormalige Britse kolonie en Israël en toenemend Joods leven.

Palestina was Brits
Het huidige Israël is ten tijde van de Tweede Wereldoorlog een door Engeland bestuurd 'mandaatgebied' met de naam Palestina. Omdat de Britten ook graag de Arabieren in de regio te vriend willen houden, laten zij al in de aanloop van de Tweede Wereldoorlog maar mondjesmaat Joodse immigranten toe. Engeland wil de illegale immigratie in Palestina stoppen en stelt een voorbeeld. In 1940 deporteren de Britten voor straf een groep van 1587 illegale Joodse vluchtelingen naar Mauritius. De ongelukkigen zijn opvarenden van de schepen 'Atlantic' en 'Patria', de vluchtelingen vooral afkomstig uit Berlijn, Praag, Wenen en Danzig. Ze weten bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in 1940 op het laatste nippertje aan de nazi's te ontkomen. Ze redden het vege lijf, maar hebben ook een ideaal: de stichting van een Joodse staat. Om vanuit Cyprus de haven van Haifa te halen, stript de bemanning van de 'Atlantic' en 'Patria' het complete interieur en met de laatste inventaris als brandstof voor de stoomketels halen de schepen Haifa nog maar net. Het lokale bestuur ziet dit als sabotage en wil de passagiers niet toelaten tot Palestina.

Het Britse ministerie van Oorlogstransport chartert voor de deportatie van deze gevangenen de schepen 'Johan de Witt' van de Stoomvaart Maatschappij Nederland en de 'Nieuw-Zeeland' van de Koninklijke Pakketvaartmaatschappij (KPM). Beide Nederlandse schepen zijn in de meidagen van 1940 -als de Duitsers de thuishaven Amsterdam bezetten - toevallig buitengaats en liggen daarna enige tijd min of meer werkloos voor anker; de passagiersvaart tussen Nederland en Nederlandsch Indië is door de oorlog immers onmogelijk geworden. Beide schepen worden al snel omgebouwd van passagiersschip tot troepentransportschepen. Minder comfortabel voor de Joden die er eind 1940 mee naar Mauritius worden gedeporteerd.

Golf van bruiloften
De Joodse gedetineerden op Mauritius zijn heuse gevangenen. Mannen worden aanvankelijk gescheiden van vrouwen en kinderen. Er geldt een strak regime. In 1942 besluit sir Winston Churchill -hij had immers een Joodse moeder - dat de mannen weer bij de vrouwen mogen verblijven. In de gevangenis ontstaat een golf choepa's, Joodse bruiloften. De groep vluchtelingen bestaat voor het merendeel uit artsen, ingenieurs en kunstenaars. De Brits-koloniale overheid geeft op den duur steeds meer mensen verlof om overdag de gevangenis te verlaten. Zo zijn er nog oude Mauritianen die zich de pianoles van de heer Grünberg herinneren of tekenles van de kunstenares Anna Frank. Ook bouwen Joodse ingenieurs mee aan een burgerluchthaven. Vrouwen verdienen geld met de productie van pickles en jam. Betaalmiddel in de gevangenis is een eigen munt: de Mauritian Shekel.
De Joodse gevangenen haten de Britten. Nota bene door toedoen van deze geallieerden zit men hier gevangen. Uit haat tegen de Britten spelen Joodse gevangenen met eigengemaakte radio's strategische informatie door aan de Duitsers. Hierdoor is bij Mauritius mogelijk één Brits schip tot zinken gebracht. Als de geallieerden dit merken, maken zij het regime in de gevangenis weer strenger en er komen dan nog maar weinigen buiten de poort. Maar liefst 126 Joodse vluchtelingen lieten het leven op Mauritius. Zij liggen er nu begraven, op de unieke Joodse begraafplaats.

Joodse begraafplaats
Owen Griffiths begrijpt het wel: "Een argeloze toerist gelooft zijn ogen niet, als hij bij een bezoek aan Mauritius terecht komt op een begraafplaats met een apart deel voor 127 Joden. Op één na stierven zij tijdens hun verblijf in de gevangenis van Beau Bassin."

In het hek zijn Davidsterren verwerkt, daarboven staat '1940 Blessed be the true Judge 1945'. Ook is er een speciale gedenksteen aangebracht voor Isia Birger, de enige Jood die al vanaf 1937 op het eiland woonde. "Tot zijn dood in 1989 verzorgde hij de begraafplaats, waar hij nu zelf begraven ligt. Sinds die tijd heeft onze gemeente het onderhoud overgenomen."

Alle grafstenen zijn gelijk van vorm en vermelden karakteristieke Europees-Joodse namen als Fischel Hirsch, Meta Epstein, Bernhard Friedman, Jonas Rosengarten of Max Weizner.

Beurs uit Israël
Toen de oorlog was afgelopen vertrokken alle Joden uit Mauritius, eerst weer naar Palestina maar van daaruit veelal door naar de Verenigde Staten, Canada en Australië. Onder hen waren ook 54 op Mauritius in gevangenschap geboren kinderen. Griffiths: "Na de oorlog bleven er warme banden tussen Mauritius en Israël, mede door de overlevenden van Beau Bassin. Vooral na de onafhankelijkheid van Engeland in 1968 kregen Mauritius en Israël uitstekende diplomatieke banden. In 1976 werd Mauritius voorzitter van de Unie van Afrikaanse Staten en onder druk van de Oegandese dictator Idi Amin zijn toen de diplomatieke betrekkingen met Israël helaas beëindigd. De honorair consul van Mauritius in Israël is zelf in gevangenschap op Mauritius geboren. Hij organiseert nog jaarlijks een reunie voor de overlevenden. De afgelopen jaren was de opkomst nog tachtig man."

Owen Griffiths (rechts), voorzitter van de Joodse gemeente in Mauritius en rabbijn Silberhaft uit Zuid-Afrika.

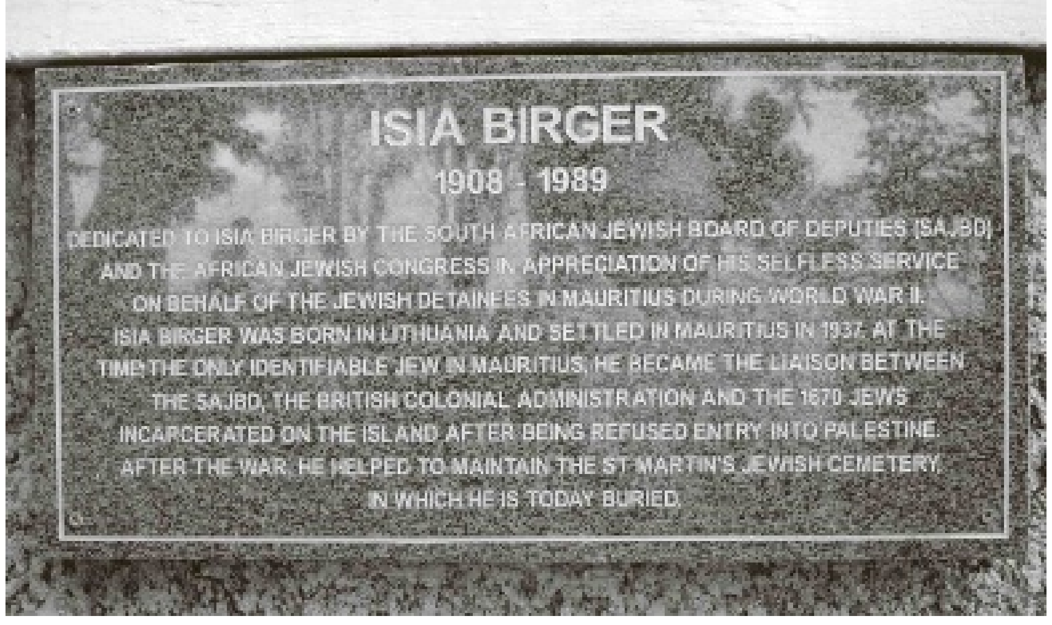

ISIA BIRGER
1908 - 1989
DEDICATED TO ISIA BIRGER BY THE SOUTH AFRICAN JEWISH BOARD OF DEPUTIES (SAJBD) AND THE AFRICAN JEWISH CONGRESS IN APPRECIATION OF HIS SELFLESS SERVICE ON BEHALF OF THE JEWISH DETAINEES IN MAURITIUS DURING WORLD WAR II.
ISIA BIRGER WAS BORN IN LITHUANIA AND SETTLED IN MAURITIUS IN 1937. AT THE TIME THE ONLY IDENTIFIABLE JEW IN MAURITIUS, HE BECAME THE LIAISON BETWEEN THE SAJBD, THE BRITISH COLONIAL ADMINISTRATION AND THE 1670 JEWS INCARCERATED ON THE ISLAND AFTER BEING REFUSED ENTRY INTO PALESTINE.
AFTER THE WAR, HE HELPED TO MAINTAIN THE ST MARTIN'S JEWISH CEMETERY, IN WHICH HE IS TODAY BURIED.

Speciale gedenksteen voor Isia Berger, de eerste Joodse inwoner van Mauritius.

Joods Mauritius

Owen Griffiths: "Onze gemeente telt honderd leden en is de afgelopen paar jaar gewoon verdubbeld, omdat de economie hier booming is. Met de opkomende business van call centers, juwelenindustrie, off-shore banking en kledingfabrieken komen ook Joodse zakenlieden mee uit Frankrijk, Engeland, Israël en natuurlijk Zuid-Afrika. We hebben hier alles: Sefardische Joden, Asjkenazische Joden, liberale Joden en orthodoxe Joden. Op Joodse feestdagen vliegen we een eigen orthodoxe rabbijn in uit Zuid-Afrika." Als synagoge dient dan een klein gebouw naast de zetel van het Vriendengenootschap Mauritius- Israël, compleet met glimmende mezouza aan de deurpost (gebedskokertje). In een kast van tropisch hardhout liggen gebedenboeken en gebedsmantels. Sinds kort is er ook een eigen Thorarol, geregeld door een tot Jood bekeerde Mauritiaan in Johannesburg. Griffiths grapt: "De koopsom van omgerekend 10.000 euro kwam uiteraard maar moeizaam rond."

Lokale bewaker bij de Joodse begraafplaats van St. Martin op Mauritius.

Medisch

Aandacht voor het hart (2)

Zoals aangekondigd in de vorige aflevering, volgt hier een reeks adviezen waarvan wetenschappelijk is bewezen dat deze heilzaam zijn voor het hart.

Tekst: Hans de Haan

De voornaamste zijn gezonde voeding, dagelijks bewegen en - indien van toepassing - stoppen met roken. Dit is geen nieuws, want dat horen we al jaren vanuit allerlei bronnen. Waarom nu wel? Deze keer vanuit het besef dat ons hart een waar wonder is dat respect afdwingt en ons hart het daarom verdient om heel goed te worden onderhouden.

Een gezonde leefstijl helpt hart- en vaatziekten voorkómen. Gezond eten is belangrijk, maar dat geldt net zo goed voor meer bewegen en niet roken. Als u genoeg beweegt (tenminste een half uur per dag), raken uw hart en bloedvaten en uw longen en spieren aan inspanning gewend. U voelt zich hierna fit en energiek. De conditie van hart en vaten blijft ook beter bij iemand die niet rookt. Roken veroorzaakt vaatvernauwing en een verhoogde hartslag. Stoppen met roken hoort daarom bij een gezonde leefstijl.

Hans de Haan is arts en wetenschapsjournalist. Hij is jarenlang actief geweest op Curaçao als medisch adviseur bij diverse instanties.

Roken

Om hun werk te kunnen doen, hebben spieren zuurstof nodig. Die zuurstof wordt aangevoerd door het bloed, maar de koolmonoxide uit sigarettenrook vermindert het vermogen van het bloed om zuurstof te transporteren. Roken vermindert daardoor het prestatievermogen bij inspanning. Hoe ouder u wordt, hoe schadelijker het roken wordt, ook ten aanzien van de kans op het ontstaan van longkanker. Indien u al hartpatiënt bent en/of hoge bloeddruk heeft en nog steeds rookt, is stoppen met roken een must, hetgeen uw huisarts en/of specialist u ongetwijfeld meermalen 'op uw hart heeft gedrukt'. Er zijn nu diverse effectieve methoden beschikbaar om te stoppen met roken.

Bewegen

Voor uw gezondheid is het voldoende om dagelijks een half uur te bewegen, op zo'n manier dat u er een matige tot redelijke inspanning voor moet leveren. Dat blijkt uit onderzoek en is dan ook het advies van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Onderzoek leert tevens dat u zich geen half uur achter elkaar hoeft in te spannen. Driemaal tien minuten of tweemaal een kwartier is ook goed. Meer bewegen mag natuurlijk, maar hoeft niet. Door 30 minuten beweging per dag gaat u zich steeds een beetje beter voelen. Het gaat erom dat hart en bloedvaten dagelijks even goed aan het werk worden gezet en dat gebeurt als u er behoorlijk voor moet ademhalen en uw hart er sneller van gaat kloppen. Voor degene die niet gewend is aan enige beweging, geldt het advies om het geleidelijk op te bouwen. U kunt met een paar minuten beginnen en dan elke dag daarna wat langer tot u uiteindelijk het half uur hebt bereikt. Ga ermee om op de manier die u het beste bevalt. Heeft u twijfels over een eventueel risico van het gaan bewegen, raadpleeg dan eerst uw huisarts. Dit geldt met name bij hartproblemen, hoge bloeddruk, pijn op de borst, medicijngebruik, duizeligheid en problemen met uw botten of gewrichten.

Eten naar hartelust

Vermijd ongezonde vetten en cholesterol. Vet in de voeding is een belangrijke bron van energie voor het lichaam en bovendien bevatten sommige vetten de onmisbare vitaminen A, D en E. Er zijn drie soorten vet: verzadigde, onverzadigde en transvetten. Deze laatste komen niet in de natuur voor en worden gemaakt van onverzadigde vetzuren die normaal vloeibaar zijn en door een chemisch proces (hydrogeneren) vaster worden gemaakt waardoor ze smeerbaar zijn. Het zit in koekjes, margarines, halvarines, snacks, snoep, koffiemelkpoeder, pizza's e.d. Deze vetten zijn ongezond, want ze verhogen aantoonbaar het cholesterolgehalte in het bloed en moeten daarom worden vermeden. Alleen de onverzadigde vetten verlagen het cholesterolgehalte. Kies daarom voor het gebruik van plantaardige oliën, zoals olijfolie en margarine zonder transvetten en vermijd zo veel mogelijk het gebruik van (dierlijke) verzadigde vetten.
Kies voor eiwitten met een laag vetgehalte. Vermijd volle melk en de hiervan afgeleide zuivelproducten en vet vlees (spare ribs, bacon, hot dogs). Geef de voorkeur aan vis (vooral vette vis, zoals zalm), kip (zonder vel) en eiwitvervangende sojaproducten.
Eet meer groente, fruit en voedingsvezels. Groente en fruit verminderen de kans op hart- en vaatziekten en bepaalde vormen van kanker. Ook de spijsvertering is erbij gebaat. Een flinke portie groente (=200 g) en twee stuks fruit per dag zijn al voldoende. Vezels zijn goed voor uw spijsvertering en bij gevarieerde maaltijden met aardappelen, volkoren pasta, zilvervliesrijst, peulvruchten, groente en fruit, krijgt u voldoende ervan binnen.
Kies voor volkoren graan. Dit bevat niet alleen veel vezels, maar deze producten werken ook ontstekingsremmend, want ze zijn gemaakt van ongeraffineerd graan waarin de kiem en de vezellagen van de korrels nog aanwezig zijn. Hierin zitten juist veel nutriënten en bioactieve stoffen. Let op, niet elk bruin brood is volkorenbrood! Veel mensen denken hoe donkerder hoe beter, maar dat is niet zo. Een robuuste uitstraling met geplette graantjes of zaadjes bovenop is ook misleidend. Volkoren moet echt op het etiket staan.
Verminder het zoutgehalte in de voeding. Een beetje zout haalt de smaak van gerechten op. Te veel zout vervlakt de smaak, zodat u eigenlijk niet meer proeft wat u eet. U kunt minder zout gebruiken door uw zoutgebruik geleidelijk af te bouwen. Het is eigenlijk het beste om in plaats van zout wat meer kruiden en specerijen te gebruiken. Een extra kruidnageltje en laurierblaadje, een tikje meer peper, een snufje paprikapoeder, een vers of gefruit uitje, wat verse of gedroogde tijm, bieslook of peterselie. Pas op: vervangende smaakmakers als ketjap, nasi- of bami-mix, mosterd, sambal, saus uit een pakje, jusmix, bouillonblokjes en -korrels bevatten doorgaans veel zout.
Eet vooral lekker. Eet geen 'verstandige' voeding die u eigenlijk niet lekker vindt. U houdt dat niet vol en schiet er dus niets mee op. Bovendien hoeft het niet. Want het is altijd mogelijk om heerlijk te eten op een manier die tegelijkertijd gezond is. Denk ook niet dat u nooit mag zondigen. Juist als u over het algemeen goed eet, kan bijvoorbeeld een keertje snacken beslist geen kwaad.

Hartstichting

Nadere informatie kan worden verkregen op de websites van de Nederlandse en Curaçaose hartstichting: www.hartstichting.nl en www.kurason.com

Beweging

De voordelen van bewegen

Een overzicht van de effecten van bewegen laat wederom zien dat het menselijk lichaam gemaakt is om te bewegen. Matige lichamelijke activiteit (wandelen, tuinieren, dansen) zijn voldoende om een fikse gezondheidswinst te behalen. Intensieve lichamelijke activiteit (joggen, zwemmen) heeft nog meer effect.

Tekst: CVF

Hoge bloeddruk

De grootste risicofactor om hoge bloeddruk te krijgen zijn je ouders (als een van hen hoge bloeddruk heeft). De kans is dan 35 tot 65 procent groter.

In een onderzoek om de lichamelijke conditie in relatie tot hoge bloeddruk te bekijken werden 6000 mensen vijf jaar gevolgd.

Mensen met een goede lichamelijke conditie hebben een 42 procent lagere kans om hoge bloeddruk te krijgen. Degenen met een matige lichamelijke conditie hebben 26 procent minder kans.

Bij degenen met een van de ouders met hoge bloeddruk en een goede lichamelijke conditie bleek de kans op hoge bloeddruk slechts 16 procent in plaats van de 35 tot 65 procent.

Hartaanval

Drie uur per week stevig bewegen verlaagt de kans op een hartaanval met 22 procent. Dat effect werd voor bijna 40 procent veroorzaakt door het effect van de beweging op het goede cholestorol (HDL).

Om hartziektes (aanval, angina, hartoperatie) te voorkomen leveren die drie uur 14 procent minder kans op ziekte op.
Bij vijf uur per week sporten nam de kans op hartziekte met 20 procent af.

Alzheimer

Alhoewel de bijdrage van hartziekte, borstkanker en hersenbloedingen aan het overlijden afneemt, blijkt dat Alzheimer gerelateerd overlijden tussen 2002 en 2006 met 46 procent is toegenomen in Amerika.

Uit het onderzoek waarbij 60.000 patiënten gemiddeld 17 jaar zijn gevolgd, bleek de lichamelijke conditie van groot belang. Het verkleinde de kans op de doodsoorzaak dementie of Alzheimer met meer dan de helft.

Normaal gesproken zijn de onderzoeken over de invloed van lichamelijke activiteit op Alzheimer niet eenduidig. Soms is er wel invloed te zien en soms niet. Het bleek dat genetische aanleg de invloed vergroot. Mensen met een genetische variant van de cholestorolhuishouding hebben 15 procent meer kans op Alzheimer. Als die groep vijf keer per week 30 minuten oefent wordt de risicoteller weer op nul geplaatst. Ze hebben dan een even grote kans op Alzheimer als degenen die geen genetische variant van de cholestorolhuishouding hebben.

Suikerziekte

30 Minuten sporten per week kan de bloedsuikerspiegel verlagen tot 24 uur na het sporten en het voorkomt de bloedsuikerpieken na maaltijden.

Spieren gebruiken de glucose als brandstof. De spieren worden gevoeliger voor insuline door het sporten en gebruiken meer glucose. Door het sporten gaat het lijf de insuline efficiënter gebruiken en daardoor gebruikt het lijf meer glucose.

Vallen

In de Verenigde Staten gaan per jaar 8 miljoen mensen naar de EHBO in verband met een val.

In het onderzoek werd aan 10.000 mensen tussen de 20 en 87 gevraagd of ze weleens vielen. 20 Procent beaamde dat ze het afgelopen jaar waren gevallen, 15 procent was gedurende het lopen gevallen.
Vrouwen vielen 2.8 keer vaker gedurende het lopen. De lichamelijke conditie had weinig invloed. Mannen met een slechte lichamelijke conditie hadden 2.2 keer meer kans om te vallen.

Vallen is een van de grootste oorzaken van lichamelijk letsel bij mensen boven de 65. Mensen onder de zestig vallen echter net zo vaak ! De onderzoekers verklaren dat door de actievere levensstijl (sporten, klussen).
Twee uur per week bewegen is voldoende om het valrisico te verkleinen.

Glaucoma

Glaucoma veroorzaakt blindheid. De onderzoeksgroep werd jaren gevolgd en het bleek dat 15 jaar sporten 25 procent afname opleverde voor een lage oculaire perfusiedruk, een van de risicofactoren voor glaucoma.

Migraine

Een groep van 91 patiënten werd in drie groepen opgedeeld. Een ontspanningsgroep, een medicijnengroep en een bewegingsgroep. Na drie maanden van behandeling bleek er geen verschil te zijn tussen de groepen voor de afname van de migraine.

Samenvattend

Om te genieten van de voordelen van bewegen is vijf keer per week een half uur matige lichamelijke activiteit verrichten voldoende.

Intensievere activiteit heeft meer effect, maar het risico op blessures is ook groter.

De rubriek 'Beweging' verschijnt om de week in de Ñapa en wordt verzorgd door de Curaçaose Vereniging van Fysiotherapeuten. Meer informatie: www.fysiotherapiecuracao.com of email info@fysiotherapiecuracao.com.

Gezondheid

'Veel kanker te voorkomen'

In Nederland krijgen jaarlijks 100.000 mensen de diagnose kanker. Zo'n 40.000 gevallen zijn mogelijk te voorkomen, zegt de Nederlandse prof. Hoogerbrugge, hoogleraar Erfelijke Kanker aan de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Maar je kunt het niet omdraaien, aldus de prof. Al doe je wat je kunt, een garantie dat je geen kanker krijgt, is er voor niemand. Als 40 procent mogelijk te voorkomen is, dan is 60 procent dat niet, aldus Hoogerbrugge.

19 procent van alle kankergevallen wordt veroorzaakt door tabak, 9 procent door verkeerd eten - te weinig vezels en fruit, te veel zout en rood vlees - 6 procent door overgewicht, 4 procent door alcohol en nog wat andere factoren. Allemaal zaken waar je zelf wat aan kunt doen.

Geheugen

Geheugenproblemen tijdens overgang

Heel wat vrouwen hebben tijdens de menopauze last van geheugenproblemen.

Het is een voorbijgaand fenomeen dat niets met dementie of Alzheimer te maken heeft. Dat blijkt opnieuw uit een Amerikaans onderzoek gepubliceerd in het vakblad Menopause.

Tijdens het onderzoek werden 75 vrouwen van 40-60 jaar getest. Daarbij werd onder meer nagegaan hoe goed ze nieuwe informatie konden leren en onthouden en of ze hun aandacht lang konden vasthouden. Vrouwen in die menopauze, en dan vooral vrouwen met andere overgangsklachten, bleken op al die tests minder goed te scoren. Maar na de menopauze herstelt dit snel weer. De onderzoekers vermoeden dat dit verschijnsel te maken heeft met lagere estrogeenspiegels in het bloed tijdens de menopauze.

Monumento Habrí

‘Nationaal Park Caracasbaai’

Detail van Fort Beekenburg.

Fundashon Pro Monumento (ProMo), Amigu di Tera, Curaçao Footprint Foundation en Carmabi organiseren samen op 27 mei de Open Monumentendag, Monumento Habrí. De lokatie is deze keer het Caracasbaai-schiereiland. Doel van de open dag is om de bevolking van Curaçao kennis te laten maken en te laten genieten van de bijzondere natuur van dit gebied en de historische gebouwen die er te vinden zijn.

De Open Monumentendag is ook bedoeld om het plan onder de aandacht te brengen dat de genoemde organisaties hebben om het gehele schiereiland, dat eigendom is van de overheid, te bestemmen tot Nationaal Park Caracasbaai, een groen recreatiegebied voor zowel de lokale bevolking als de toerist. Volgens het plan zal het gebied integraal worden beheerd door één beheersinstantie om het schoon en veilig te houden.

“Door het tot een Nationaal Park te verklaren kunnen de landschappelijke, marienbiologische, (architectuur-) historische en archeologische waarden van het schiereiland Caracasbaai behouden blijven. Het betreft hier nog een van de weinige locaties waar het open landschap en de zee nog vrij toegankelijk zijn voor de Curaçaose bevolking”, aldus de organisatie in de uitgebreide, speciaal voor Monumento Habrí uitgegeven brochure.

Het publiek kan op 27 mei monumenten bezichtigen en van de natuur genieten. De open dag duurt van 10.00 tot 18.00 uur en is geheel gratis.

Foto’s: Ken Wong, met dank aan Dennis Klaus

Recreatiegebied is een van de bestemmingen die de organisatie voor ogen heeft. Ontspannen genieten van de natuur, de omgeving, de rust. Caracasbaai-schiereiland biedt genoeg ruimte en mogelijkheden.

De batterij en het schildwachthuisje van Fort Beekenburg. Het fort werd begin 18e eeuw gebouwd. Sinds 2001 is het een monument. Door Stimacur (Stichting Maritieme Archeologie Curaçao) zijn op de batterij recentelijk vier geconserveerde 24 ponder kanonnen op houten onderstellen geplaatst.

Ook geologisch gezien is het schiereiland zeer interessant. Zo is uit onderzoek door de geologen De Buisonje en Zonnefeld gebleken dat de Caracasbaai circa 7000 jaar geleden is ontstaan door een aardverschuiving waarbij een vierkante kilometer kust losbrak en in zee gleed. De gebeurtenis had zelfs een tsunami tot gevolg.

Het Quarantainegebouw dateert uit 1883. De benedenverdieping is thans nog begaanbaar. Hoe noodzakelijk beheer is, blijkt onder meer uit de grafitti op de muren. (inzet)

Directors Bay, vroeger alleen toegankelijk voor de Shell-directieleden, is tegenwoordig open voor iedereen.

Het unieke (natuur)monument Caracasbaai-schiereiland in volle glorie: her en der neergesmeten rotsblokken, schitterende ongerepte natuur en oude fortmuren in één oogopslag.

Culturele Agenda

KUNST & EXPOSITIES

Small People, a tribute to humility
Zondag 27 mei om 16.00 uur is in Het Curaçaosch Museum de opening van de expositie 'Small People, a tribute to humility' met werken van Giovani en Philippe Zanolino, the ZZ Team. Deze expositie is nog tot 3 september te bezichtigen.

Who more schi-fi than us
Vanaf 26 mei tot 26 augustus is in de Kunsthalkade in Amersfoort de expositie 'Who more schi-fi than us' te bezichtigen. Op deze expo van hedendaagse kunst uit de Cariben is Curaçao vertegenwoordigd door David Bade, Tirzo Martha en Tony Monsanto. Voor meer info: www.kunsthalkade.nl

Schilderworkshop
Atelier Art2gether aan de Kaya Ma Pieternella M12 geeft op zaterdag 2 juni van 16.30 - 18.00 uur een schilderworkshop met een Frans tintje. Maak kennis met de verfstreken van Vincent van Gogh. Kosten inclusief materiaal, wijntje, stokbrood en kaasjes is 45 gulden. Voor meer info: 515.3141.

Happiness
Expositie `Happiness` van de kunstenaars Astrid van Dorp en Anthony Peelen: opening op vrijdag 25 mei in 'De Herberg', Arikokweg 18 te Charo. De entree is gratis. Op zaterdag en zondag kunt u de werken en het huis bezichtigen van 12.00 tot 17.00 uur. Voor meer informatie: 4617400 of 6705957. *(zie kader)*

Fleur de Marie, Un bista den pasado
Bij NAAM aan het Johan van Walbeeckplein is de expositie 'Fleur de Marie , Un bista den pasado' te zien. De expositie is het resultaat van archeologisch onderzoek in de buurt Fleur de Marie. De tentoonstelling is te zien tot 15 juni. Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 09.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 17.00 uur.
Voor meer informatie: info@naam.an en www.naam.an, tel: 4621933 / 34.

Kunst is het hulpmiddel, het verhaal is zijn boodschap
Op 26 mei is bij Gallery Alma Blou de opening van de expositie van Clemens Briels en veiling voor 'Nos Welita'. Het aparte en kleurrijke werk van Clemens Briels is internationaal een hot item. Briels is een de meest gevraagde kunstenaars in binnen- en buitenland, zijn kunstwerken zijn opgenomen in diverse internationaal gerenommeerde kunstcollecties. Hij werd als eerste Nederlander verkozen tot Official Artist of the Olympic Winter Games in Salt Lake City en hij ontwierp het officiële affiche. Briels exposeert graag op Curaçao, omdat dit het geboorte-eiland is van zijn vrouw Jenny.

The many faces of love
In Landhuis Bloemhof is nog tot en met 2 juni de tentoonstelling 'The many faces of love – The Renaissance of Art Nouveau', mozaïek van Susan Rudolf te bezichtigen. In deze collectie zijn verschillende kleurrijke impressies en expressies van liefde te zien in mozaïek. Voor meer informatie: tel. 737-5775 of e-mail info@bloemhof.an

MUZIEK

Vernon Chatlein & Elements
Optreden van Vernon Chatlein & Elements op 2 juni bij Landhuis Bloemhof. Chatlein is 'multi-percussionist' met een achtergrond in Afro-Cubaanse muziek, latin en jazz, beïnvloed door vele muziekstijlen waaronder hip-hop, rock en muziek uit het Midden-Oosten. Zijn band bestaat ook uit musici van diverse nationaliteiten. Muziek en composities die het hart raken en die je doen dansen, huilen, lachen en zuchten.
Tijd: 17.00 - 19.00 uur
Prijs: 35 gulden
Kaarten zijn verkrijgbaar bij Landhuis Bloemhof.
Meer informatie: http://www.vajcmusic.nl/

Reizende Piano
De 'Reizende Piano' is een kunstproject van beeldend kunstenaar Frouwkje Smit. Een ouderwetse piano uit Nederland is op Bonaire op allerlei lokaties op straat bespeeld. In vier maanden tijd is er een muzikale samenwerking ontstaan tussen Bonaireaanse musici en 'nieuwe bewoners' van Bonaire. Bonaireaanse muziek zoals tambu, krioyo, barri en tumba, is vermengd met klassieke (Europese) muziek en 'jonge' muziek zoals rap en improvisatie. Van deze muzikale ontmoeting heeft Smit een roadmovie gemaakt met als titel 'Zoutkristallen', die te zien is op 26 mei in Hotel Roomer.
Tevens zal er een unieke performance plaatsvinden: Beeldend kunstenaar Nochi Coffie gaat live schilderen, terwijl muzikanten met de Reizende Piano een improvisatie spelen. Bezoekers mogen meedoen. Daarnaast is er de hele avond kunst te koop van verschillende Bonaireaanse kunstenaars.
Datum: zaterdag 26 mei
Locatie: Hotel Roomer
Tijd: 19.00 uur

Muziek-CD
De Maduro Muziek Stichting op Curaçao heeft een CD uitgebracht met een achttiental werken van de Curaçaose componist Rudolf Palm (1880-1950). De composities worden op de CD vertolkt door de Curaçaose medicus-musicus-componist Robert Rojer. De Palm Music Foundation (www.palmmusicfoundation.com) verzorgt namens de Maduro Muziek Stichting de verkoop van deze CD in Nederland. De CD kan besteld worden door overboeking van 16,90 euro op rekeningnummer 538 4222 bij de ING (IBAN: NL58INGB0005384222 en BIC: INGBNL2A) t.n.v. Palm Music Foundation per adres Boslaan 20, 1217 CV te Hilversum, onder vermelding van 'CD-Rudolf Palm' alsmede de volledige adresgegevens van de besteller. Bij de CD hoort een muziekboekje dat een toelichting geeft over de componist en ook over de composities op de CD.

NIEUW & OPMERKELIJK

Masterworkshop schilderen
Stichting Pap (pro beeldende kunst) organiseert een 'Masterworkshop' schilderen voor gevorderden op 11, 12 en 14 juni in het Cultureel Centrum Curaçao in Emmastad en wordt gegeven door kunstenaar /docent Alan Hudson die recent uit Europa is teruggekeerd. De eerste Masterworkshop voor gevorderden heeft als thema 'kompositie', de basis voor elk goed beeldend project, is de eerste in een serie die gevolgd kan worden onder leiding van Alan Hudson. De participatie is beperkt: maximaal 12 deelnemers. Voor meer informatie: 5138260 of emailen naar alanhudsonws@hotmail.com Wees er snel bij, de eersten die inschrijven zijn zeker van hun plaats.
(zie kader)

DANS & THEATER

Yobida di bida
Giovanni Abath is een samenwerking aangegaan met 4e-jaars theaterstudente Roxanne Stam uit Amsterdam. Zij studeert in juli af aan de theaterschool te Amsterdam. Roxanne wil de ruimte en de vormgeving als uitgangspunt gebruiken en werkt daarom niet met een vooropgesteld script. Het enige wat vast lag voordat ze naar Curaçao kwam, is dat ze samen ging werken met Grupo Kara en dat ze met recyclebare materialen een vormgeving wilde laten ontstaan. Uiteindelijk bestaat het decor alleen uit plastic, licht en water.
'Yobida di bida' is een montagevoorstelling over het leven. Soms miezert het en soms slaat de stortregen toe. De regen kunnen we niet beïnvloeden, evenals sommige gebeurtenissen. Op fysieke en muzikale wijze word je als kijker meegenomen langs verschillende scènes. In de ene scène regent het harder dan in de andere...
Première: Donderdag 31 mei 20.00 uur
Vrijdag 1 juni 20.00 uur
Zaterdag 2 juni 20.00 uur
Zondag 3 juni 19.00 uur
Entree: 10 gulden (plaats voor 50 mensen)
Locatie: La Tentashon

Tambú
Teatro Luna Blou brengt in samenwerking met Het Volksoperahuis Tambú, a freedom song.
Een voorstelling die laat zien hoe het verleden doorwerkt in de huidige Curaçaose samenleving. Een mix van toneel, Europese muziek en Caribische ritmes. Deze voorstelling is zowel in het Nederlands als in het Papiaments.
Twee broers treffen elkaar na jaren op de begrafenis van hun vader en erven een heilige trommel, een tambú. Zij hebben echter niets met traditie. Lorenzo, in Nederland opgegroeid, wil de trommel niet. Hij is sporter geworden en traint voor de Olympische marathon. Johnny, hosselaar tegen wil en dank, verkoopt de tambú aan het museum om de schulden van hun vader af te lossen. Dan keert het lot zich tegen de broers...
Met medewerking van Jef Hofmeister, Kees Scholten, Albert Schoobaar, Elia Isenia, Ompi Tio, Pierre Dunker en Konkie Halmeyer.
Zaterdag 26 mei 20.00 uur
Entree: 27,50 gulden
Locatie La Tentashon

Pachi Damon - Trabou di Warda
Een man verlaat zijn huis om naar zijn werk te gaan. Maar achter de rug van zijn vrouw om heeft hij zich ziek gemeld en gaat hij naar zijn minnares. Toevallig belt zijn vrouw naar zijn werk en krijgt te horen dat hij zich ziek gemeld heeft. Een realistische voorstelling over ploegendiensten en vreemdgaan.
Zaterdag 26 mei 21.00 uur
Zondag 27 mei 20.00 uur
Vrijdag 1 juni 21.00 uur
Zaterdag 2 juni 21.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden

FILM

Short Movie Competitie Films & Nochi No Ke Lagami Bai
Op 28 mei, 4 en 11 juni presenteert Teatro Luna Blou nog de filmpjes van de CIFFR 'Short Movies, Big Stories jongeren filmcompetitie, gevolgd door Catrien Ariëns' gloednieuwe documentaire Nochi No Ke Lagami Bai over de Curaçaose tambú.
Tijd: 19.30 - 21.00 uur
Entree: 10 gulden

Filmhuis Openbare Bilbiotheek
14 juni: Unter Bauern *(zie kader)*
12 juli: Winters Bone

BOEKEN & LITERATUUR

Door het oog van Egberdien
'Door het oog van Egberdien - voor, tijdens, na gallery rg'. Het is een rijk geïllustreerde uitgave in het Nederlands met een Engelstalige samenvatting. Het hardcover boek kost 55 gulden (excl. OB). Als eigenaresse van de avant-garde gallery rg eind jaren zestig en zeventig leverde Egberdien van Rossum een cruciale bijdrage aan de erkenning van kunst op Curaçao. Daarnaast zijn ook haar herinneringen aan het Curaçao uit de jaren zestig en zeventig van onschatbare waarde voor het eiland. Die herinneringen zijn nu voorgoed voor toekomstige generaties bewaard in deze memoires. Dit boek is mede tot stand gekomen dankzij het Prins Bernhard Cultuurfonds, Fundashon di Artista en Port'i Heru Publications. Verkrijgbaar bij Landhuis Bloemhof, Santa Rosaweg 6. www.bloemhof.an , E: info@bloemhof.an

Een levensschets, Monseigneur Martinus Joannes Niewindt
Curaçao heeft vele bisschoppen gekend, maar de aanwezigheid van mgr. Martinus Niewindt heeft niet alleen de meeste indruk gemaakt, ook is hij degene geweest met een onstuitbare energie en daadkracht om de bevolking van Curaçao te helpen, te onderrichten en te steunen.
Wat deze bisschop ook heeft verricht, hoe hoog ook zijn verdiensten staan aangeschreven, alles is ondergeschikt en wordt gedragen door zijn levenswerk en levensdoel: de vrijmaking, ontwikkeling en de beschaving van de slaven. Door zijn niet aflatende inspanningen heeft Niewindt belangrijke stappen kunnen zetten om de emancipatie van de zwarte bevolking te realiseren.
In 1924 verscheen van de hand van G. Dahlhaus een zeer uitgebreide levensloopbeschrijving over het leven en werk van Niewindt. Deze 500 pagina's tellende uitgave wordt nu in oorspronkelijke vorm opnieuw uitgegeven in samenwerking met de Amigoe.
Verkrijgbaar in de lokale boekwinkels en bij Caribpublishing.

VARIA

Landhuis Groot Santa Martha
Iedere eerste zondag van de maand houdt Landhuis Groot Santa Martha een Open Dag. Er is een keuze uit verschillende soorten krioyomaaltijden, een buffet, lekkernijen en drankjes. Ook zijn er producten van de werkplaatsen te koop.
Tijd: 09.00 - 15.00 uur.
Toegang volwassenen: 2,50 gulden. Kinderen: 1 gulden.
Voor meer informatie: telefoon 864-7287.

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er vanaf 10.00 uur Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het landhuis.
Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur bent u welkom. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864-1950, 518-7265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Bij voldoende belangstelling organiseert de Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascencion op vrijdag 1 juni een avondwandeling. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave tot 30 mei 2012. tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

Yoga in de natuur
Inspirerende ochtend in de natuur met gids, maandag 28 mei en zondag 3 juni, 07.30-12.00 uur, kosten per persoon 25 gulden. Prachtige korte wandeling in de natuur van Banda'bou/San Nicolas, de yoga/meditatie-sessie vindt plaats op een uniek klein strand, badkleding met handdoek meenemen. Zorg voor eigen versnapering en water. Telefoon info, opgeven 5283029 of via info@yogacentrumcuracao.com

Kruidenworkshop
Op 30 mei organiseert Tinie's kruidenhuis/praktijk natuurgeneeskunde 'the healing hands' een kruidenworkshop: van 10.00 - 12.00 uur en van 19.00-21.00 uur. Kosten 25 gulden. De onderwerpen zijn: geschiedenis van kruiden, specerijen, wat zijn kruiden, het gebruik ervan, kruiden in Gods plan, het nut van kruiden, hoe kruiden te drogen en te bewaren, thee maken en het maken van een cataplan (kruidenpap, fomentation). Voor info contact opnemen met phytotherapeut Astrid Gouverneur op 671.3847.

Timmeren voor vrouwen
Leer timmeren vanaf stap 1: (maximaal 8 personen), dinsdagavond 19 en 26 juni, 3, 10 en 17 juli of donderdagavond 21 en 28 juni, 5, 12 en 19 juli van 19.00 tot 21.30 uur. Kosten 500 gulden voor vijf lessen inclusief alle materialen en elke les je eigen creaties. Locatie: Workshop Woodzz Design, Caracasbaaiweg naast Garage Lunapark. Inschrijven via info@woodzzdesign.com of bellen naar 666.9599.

NOTEERT U ALVAST

Festival Feminino
Festival verzorgd door vooral vrouwelijke artiesten maar natuurlijk ook voor de man. Dit jaar heeft het festival het thema 'uit volle borst'. Met dit festival wordt de vrouwelijke kunstenaar in het spotlight gezet. Er wordt aandacht gegeven aan de vrouw die al zoveel rollen speelt in haar leven. De vrouw die zo bijzonder is omdat zij drager kan zijn van nieuw leven. De vrouw heeft het vermogen zich zeer kwetsbaar op te stellen en toch overeind te blijven staan. De vrouw heeft een belangrijke plaats in de samenleving, zeker op Curaçao. De vrouw, moeder, oma, neemt in het dagelijks leven een belangrijke plaats in. Dit festival is een ode aan de vrouw in haar kunnen en haar kunst. Dit jaar met verschillende disciplines, nationaliteiten en culturen.
Datum: 7-10 juni
Locatie: Teatro Luna Blou

Ontboezemingen
In het kader van het Festival Feminino op 7, 9 en 10 juni in Luna Blou: 'Ontboezemingen', een humoristisch drama over borstkanker. Het verhaal van vijf totaal verschillende vrouwen. Ze kennen elkaar niet, ze hebben elkaar nog nooit ontmoet. Maar één ding hebben ze met elkaar gemeen: ze hebben alle vijf borstkanker. Kaartjes zijn binnenkort te koop. Meer informatie volgt zo spoedig mogelijk.

Dansmassage-workshop
Ubuntu, wellness-centrum, zaterdag 19 juli van 15.30 tot 18.30 uur. Sta. Rosaweg 23
Kosten: 60 gulden per persoon.
Maximaal 12 personen
Opgeven bij Margarete van der Wingen tel. 6642181 of e-mail: margaretevanderwingen@gmail.com

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com

Expositie

'Happiness'

Vrijdag opende de expositie `Happiness` van de kunstenaars Astrid van Dorp en Anthony Peelen in 'De Herberg' te Charo.

Beide kunstenaars, Astrid van Dorp en Anthony Peelen, zijn geboren in Nederland en wonen nu ruim 10 jaar op Curaçao. Een impressie van de werken van de kunstenaars kunt u vinden op Facebook.com/AtelierArt2gether en Facebook.com/ArtAnthonyPeelen.

Op deze dagen kunt u de laatste werken bekijken en eventueel kopen en genieten van De Herberg met zijn prachtige ruimtes die de kunst omhullen. Ervaar hoe kunst op prachtige wijze ruimtes kan vullen en hoe prachtige ruimtes uw hart vervullen.

Het fantastische uitzicht op de riante porch nodigt uit om even stil te staan bij de stille wonderen van ons bestaan. En als klap op de vuurpijl gaan de artiesten op zaterdag en zondag een kunstwerk 'Happiness2gether' maken in de tuin van De Herberg.

U bent van harte welkom om van deze bijzondere combinatie kunst en mooi wonen te komen genieten.

Werk van Anthony Peelen.

Workshop

Masterworkshop Schilderen

Stichting Pap (pro beeldende kunst) organiseert een 'Masterworkshop' schilderen voor gevorderden op 11, 12 en 14 juni in het Cultureel Centrum Curaçao in Emmastad. De workshop wordt gegeven door Alan Hudson.

Hudson had in de jaren 80 op Sta.Maria Het Beeldende Vormingsinstituut, waar vele kinderen, tieners en ouderen lessen volgden, en waar verschillende oud-leerlingen met succes hun carrière hebben gevonden in de beeldende kunst voor wat betreft schilderen, illustraties en grafische kunst.

In de jaren 90 was Alan Hudson directielid van 'De Academia di Arte Curaçao' en was hij ook docent van de afdeling beeldende kunst. Hij verzorgde onder meer de exposities van leerlingen en open dagen. Hij hield vele workshops in de jaren 80 en 90 op het eiland.

Na een verblijf van bijna 9 jaar in Nederland (waar hij de post-graduate bachelors-opleiding 'docent beeldende kunst en vormgeving' met specialisatie in multi-media' aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam volgde) en 1 jaar in de Provence, Zuid-Frankrijk, waar hij verschillende workshops schilderen en beeldhouwen gaf, is hij weer terug en geeft nu een serie Masterworkshops op Curaçao, Aruba en Bonaire.

Tevens produceerde hij vele korte filmdocumentaties van musea, expo's, monumenten en evenementen in Zuid-Frankrijk, Monaco en Noord-Italië. Dit met het doel lesondersteunende materialen voor kunst en cultureel onderwijs te produceren.

Terug in Nederland begint hij al snel met de Masteropleiding 'Kunsteducatie' aan het Piet Zwart Instituut te Rotterdam.

Filmhuis

Unter Bauern

Op 14 juni draait in het filmhuis van de Openbare Bibliotheek de film 'Unter Bauern'
Unter Bauern speelt zich af tijdens de Tweede Wereldoorlog. Marga en haar familie duiken onder bij boeren, van 1943 tot aan het einde van de oorlog. Ze nemen andere namen aan en helpen mee op de boerderij. Tussen Marga en Anni, de dochter van het boerengezin, groeit een hechte vriendschap. Anni is echter verliefd op een aanvoerder van de Hitlerjeugd.

Carlos Fuentes:

‘De geest van de verteller’

‘Ik ben gaan schrijven omdat al die verhalen van mijn beide grootmoeders door mijn hoofd gonsden, verhalen over bandieten, revoluties en liefdes. Mijn beide grootmoeders zijn eigenlijk de auteurs van mijn werk', verklaarde hij in een interview in 2006. Het kan geen toeval zijn dat zoveel schrijvers opgroeiden in een omgeving waar verhalen werden verteld, niet anoniem via een televisiescherm, maar op persoonlijke wijze. De persoonlijke vertelling schept niet alleen een band tussen verteller en het luisterende kind, maar impregneert het kind met de geest van de verteller. De vertellende geest leeft voort in de nieuwe generatie. Zo althans heeft Fuentes het ervaren.

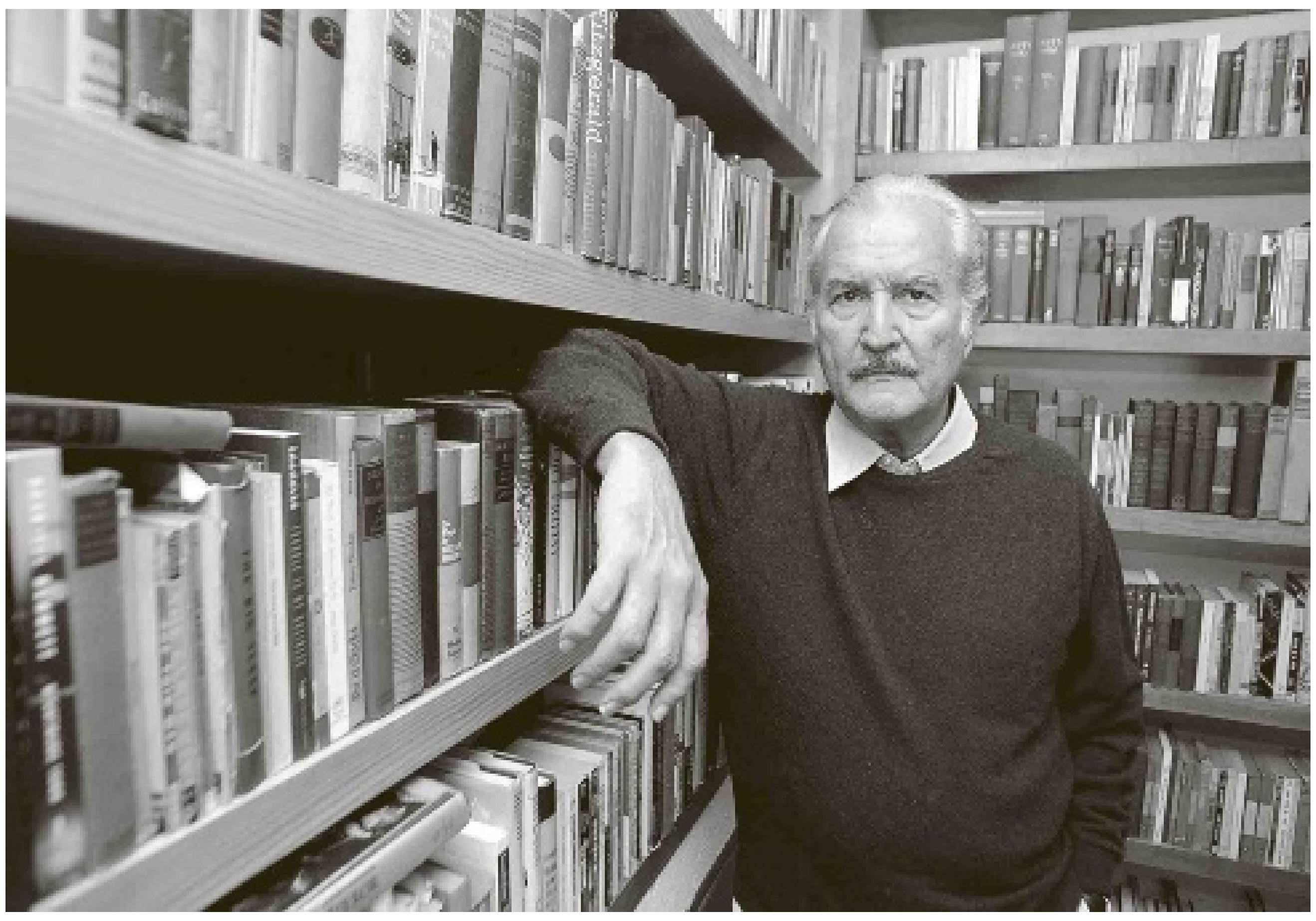

Carlos Fuentes (2003).

Tekst: Brede Kristensen

Met een vader in diplomatieke dienst verhuisde hij op 8-jarige leeftijd naar Washington waar hij op school Engels leerde en in korte tijd tweetalig werd. Daar schreef hij zijn eerste verhaal. Enkele jaren later verhuisde hij opnieuw, ditmaal naar Chili, waar hij begon te experimenteren met het schrijven in verschillende stijlen en talen, Engels en Spaans. Naar eigen zeggen koos hij tenslotte voor het Spaans 'omdat het Engels met zijn lange en ononderbroken literaire traditie niet nog meer schrijvers nodig heeft'. Een frappante uitspraak waaruit blijkt dat hij zich al jong van zijn talent bewust was. Twijfelen aan zijn schrijverschap, zoals Márquez of Rulfo dat deden, heeft hij nooit gedaan. Het schrijven ging hem gemakkelijk af, misschien wel te gemakkelijk. Geen worsteling om een eigen stijl te vinden. Maakte niet uit welke genre, hij beoefende het met verve: romans, toneelstukken, filmscripts (zijn eerste vrouw was actrice), essays en in 2008 zelfs een libretto voor een opera over Antonio Lopez de Santa Ana, de schilderachtige caudillo, de af-en-aan president met het houten been, die in het begin van de 19e eeuw Mexico in turbulente tijden bracht. Fuentes ontving talloze prijzen en onderscheidingen, inclusief de Cervantesprijs. Hij bleef werken. Tot op hoge leeftijd. Men zegt dat hij begonnen was aan een nieuwe roman, toen hij op 15 mei met hartklachten werd opgenomen in het ziekenhuis en korte tijd later overleed.

Vroege werken

Op advies van zijn vader studeerde hij rechten en begon aan een diplomatieke carrière. Parijs werd zijn eerste standplaats. Daar ontmoette hij veel schrijvers en begon zijn vriendschap met Octavio Paz. Zijn eerste roman La región más transparente (1958) werd een knalsucces. Overtuigd van zijn kunnen, besloot hij zijn diplomatieke carrière te beëindigen om zich volledig aan het schrijven te wijden. In 1961 verscheen Aura en een jaar later La muerte de Artemio Cruz (1962). Misschien is het de nostalgie aan mijn eerste kennismaking met Fuentes, maar ik vind deze vroege romans nog altijd zijn beste. Aura las ik eerst. Het liet op mij een onuitwisbare indruk achter. Felipe, de hoofdpersoon is op verzoek van een oude weduwe bezig de memoires van haar man, generaal Llorente, te redigeren. Een vervelend werk, want hij heeft er niets mee. Ondertussen wordt hij gefascineerd door haar mooie, geheimzinnige in haar huis rondwarende nichtje Aura. Als hij tenslotte met haar in bed ligt, moet hij tot zijn ontzetting een gedaantewisseling constateren. Het is de weduwe met wie hij het bed deelt: 'Tussen gister en vandaag, iets tussen haar groene ogen heeft zich verhard'... zou het kunnen dat hij haar gestorven oude echtgenoot is..? Aura sprak mij ook aan omdat het thema van de onthullende metamorfose veelvuldig voorkomt in de Noorse sprookjes waarmee ik ben opgevoed. De verwantschap wijst in de richting van een universeel en archetypisch thema.

Cervantes

In 2006 werd Fuentes uitgenodigd om de Huizinga-lezing in Leiden te geven. Daar sprak hij over zijn credo: 'er is geen traditie zonder creativiteit die haar vernieuwt. En er is geen creativiteit die niet put uit een bestaande traditie.' De tradities leven in ons voort. Met hulp van onze verbeelding worden wij ons ervan bewust en leren wij onszelf kennen. Verdringen is vluchten. Met de verbeelding begint de verwerking van het verleden en onze geboorte in het heden. Hiervan lijkt Aura de fantastische en magisch-realistische uitwerking te zijn.

In zijn lezing staat hij uitvoerig stil bij de betekenis van Cervantes. 'Dit is Cervantes' buitengewone besluit', stelt hij. 'Hij is de auteur van een stichtingsakte waarmee een nieuw genre in het leven wordt geroepen, dat hij meteen als ruim mandaat geeft dat het alle andere genres omvat; hij overschrijdt de vroegere grenzen van de verhaalkunst om de moderne roman zijn alomvattende karakter en zijn eigen wettigheid te verlenen, en wel door een volstrekt illegale daad: de schepping van een genre zonder wetten... Dat is geen vrijblijvend spel, het is een creatieve en dus morele waarheid. Cervantes maakt ons duidelijk dat de roman geen zekerheden predikt. Hij draagt onzekerheden aan.' Want de werkelijkheid is principieel polyvalent van aard. Een polyvalentie waarmee lastig te leven is. Vandaar dat vermomming inherent aan de werkelijkheid is. En omgekeerd: de werkelijkheid is vermomming. Wie vandaag de dag op Curaçao woont en de politiek een beetje volgt, zal geen moeite hebben met dit inzicht.

'Misschien had zonder Cervantes de roman zijn beslissende weg, zijn spiegel van twijfels, zijn gevaarlijke huis met twee deuren, ook wel gevonden. Maar het is nu eenmaal zo dat Cervantes de man is die - via de werkelijkheid van een boek - de weg van de moderne roman naar het hart van de realiteit heeft ontsloten. Dit alles wordt bevestigd door de nakomelingen van Cervantes... de erfgenamen van Don Quichot.'

> ‘Er is geen traditie zonder creativiteit die haar vernieuwt. En er is geen creativiteit die niet put uit een bestaande traditie.’

Agora

Fuentes vergeleek de roman ook met de agora, de plaats waar de oude Grieken bijeenkwamen om te discussiëren, de plaats waar alle stemmen worden gehoord en gerespecteerd. Dat was ook het idee van de door hem bewonderde Herman Broch, vooral bekend om zijn complexe roman 'De dood van Vergilius'. 'Met Milan Kundera ben ik zijn erfgenaam. Wij zijn de discipelen van de opvatting dat de roman de agora is, de plaats van de vele gezichtspunten... psychologische, politieke en esthetische... die anders geen taal zouden hebben om zich uit te drukken.' Zijn eerste roman is hiervan de duidelijke illustratie, een mix van sociaal-politiek commentaar en innerlijke monologen waarin het individuele en collectieve onderbewuste tevoorschijn treedt. Dat is een lijn die door zijn hele werk loopt en ook zijn politieke standpunten typeert: stemmen moeten gehoord worden.

Maar de stemmen worden vervormd door de tijd die nodig is om gehoord te worden. De opvatting van 'de tijd als iets vluchtigs', is alle grote literatuur eigen, evenals al het leven dat wordt verhevigd door het besef van de eigen kortstondigheid. De tijd die niet meer is bij te benen, zoals Don Quichot aan den lijve ondervond. 'Dankzij Don Quichot kan de tijd sedertdien niet meer worden ingesnoerd binnen de lineaire ontwikkeling van het verhaal. De tijd wordt nu door het schrijven en het lezen van de roman voortdurend verdubbeld of ververveelvoudigd, aangezien... er een tijd van schrijven is, een tijd van lezen, een chronologische tijd, de tijd van de personages, de tijd van verteller... maar ook de tijd van de taal als weergave en als ervaring, de tijd voordat hij plaatsvindt, de tijd die in zijn lineaire presentatie onophoudelijk wordt onderbroken... door de verteller, die de lezer had beloofd over een half uur terug te zijn en er zijn al 35 minuten verstreken.' Continu worden we ingehaald door de tijd. Hij illustreert het met Poeshkin:

'En was mijn liefde nog zo groot
Zij ging aan de gewenning dood'

Politiek

Er was een tijd dat hij Fidel Castro steunde, maar ook een tijd dat hij afstand nam. Dat gebeurde in 1971 toen Heberto Padilla door Castro het recht van spreken werd ontzegd en huisarrest kreeg tot hij uiteindelijk naar de Verenigde Staten mocht uitwijken. Waarom dichters de mond snoeren? Waarom hen voor vijanden van het volk uitmaken en opsluiten? Macht en angst vormen de twee zijden van de ene medaille die we 'politieke macht' noemen. Fuentes was daarover altijd duidelijk en anders dan zovele collega-auteurs, met Márquez voorop, trok hij een vaste lijn. Fuentes had gewoon een vaste rug. Hij kwam op voor de Indianen en het maakte niet uit of hij zodoende de woede van een links of rechts regiem, of zelfs die van Paz over zich heen kreeg. Julio Ortega typeerde hem als iemand die niet buigt voor politieke winden. Bovendien had hij mensen snel door. Chávez typeerde hij als een kortzichtige tropische Mussolini, een halve gare Napoleon.

En nu moet je weten dat Napoleon in de ogen van Fuentes de anti-Quichot bij uitstek was, die de wilde tuin van Europa dacht te kunnen aanharken om een eenheidsstaat te creëren. Sinds Napoleon volgen veel regeerders zijn voorbeeld. Grootse idealen, maar in de praktijk is het liegen, veinzen, monden snoeren en bedriegen. 'Slechts de eerzuchtigen kunnen de samenleving veroveren, mits zij hun scrupules laten varen.' Het napoleontische motto 'adieu verleden, leve de toekomst' brengt onzalige onzekerheid... 'bij iedere stap die wij zetten weten wij niet wat wij thans betreden: een geploegde akker of een puinhoop', zo hield hij zijn Leidse gehoor voor. 'Perfecte orde loopt uit op perfecte terreur', zegt hij ergens in Terra Nostra (1975). Wat een geluk dat de held van Cervantes ondanks alle terreur niet is uit te roeien.

Latere werken

Of het nu kwam doordat hij zijn eigen brein teveel had aangeharkt, of dat hij teveel vertrouwde op zijn talent, maar na de verschijning van De oude Gringo (1985) begonnen zijn werken op te vallen door clichématige saaiheid. Nadat ik de De jaren met Laura Diaz (1999) had gelezen en begonnen was aan De zetel van de adelaar (2003), knapte ik op hem af. Maar wat doet het ertoe voor iemand die met zoveel moreel gezag over rechtvaardigheid, creativiteit en vrijheid van meningsuiting sprak, zoveel jonge auteurs inspireerde en ooit de magistrale roman 'De dood van Artemio Cruz' schreef?

Hart

Zoals Aura een lucide labyrint is, zo is De dood van Artemio Cruz een even chaotische als vervallen en gewelddadige stad, waarin de lezer zich slechts met moeite oriënteert. We lopen er doorheen, door duistere steegjes en opgepoetste boulevards, samen met Artemio Cruz die op zijn sterfbed ligt. We ontmoeten schurkachtige ondernemers, oplichters en vooral heel veel politici, tegen het regiem van Porfirio Dias rebellerend of het omgekeerd steunend. Veel maakt het niet uit in de ogen van Artemio sinds hem zijn geliefde op gewelddadige wijze werd ontnomen. De herinnering aan haar zal hem nooit verlaten. Sindsdien heeft hij afstand genomen en zijn zijn ogen geopend. Hij is de Quichot van Fuentes. Het verschil is dat Artemio, nu in coma liggend, helder ziet wat er allemaal gebeurt en dit genadeloos ontmaskert. Langzaam zien we hem desintegreren en de dood in glijden. Als lezer sterf je mee, zoals ook bij het lezen van Tolstoi's 'Dood van Ivan Illich'. Je illusies sterven mee, tot je doordringt tot het enige niet-illusoire hart van het bestaan.

Hoe brengt Fuentes dit hart onder woorden? Ik denk dat de openingszin van zijn La voluntad y la fortuna dit doet: 's Nachts zijn de zee en de hemel één, en ook de aarde gaat op in de donkere onmetelijkheid die alles omvat. Geen kieren. Geen breuken. Geen scheidslijnen. De nacht is de beste weergave van de oneindigheid van het universum'.

Carlos Fuentes Macías werd in 1928 in Panama geboren en overleed 15 mei j.l. in Mexico City.

Hij schreef 23 romans en talloze verhalen en toneelstukken, als ook essays over literatuur en politiek. Ook genoot hij in Mexico en daarbuiten bekendheid als kritisch politiek commentator.

Leesvoer

Kamtsjatka

Op een dag vertelde papa me dat oom Rodolfo was gestorven en dat hij wilde dat ik met hem meeging naar de wake. Oom Rodolfo lag in een kist helemaal achterin en er waren wel drie of vier kamers vol boze, geagiteerde mensen die koffie met veel suiker dronken en rookten als ketters.

Dat was een pak van mijn hart, want ik heb een hekel aan klagende mensen en ik had me voorgesteld dat een wake een bijeenkomst van huilebalken zou zijn.

Ik heb papa nooit gevraagd hoe oom Rodolfo was gestorven. Dat was niet nodig. Niemand gaat op zijn dertigste dood van ouderdom.

Een volwassen man kijkt terug, door de ogen van het tienjarige jongetje dat hij toen was, op een korte periode in zijn leven, namelijk de periode vlak voor de staatsgreep die Argentinië in een dictatuur zou veranderen. Met zijn ouders en broertje moet hij op stel en sprong vluchten naar het platteland en een andere naam en identiteit aannemen. Dat wordt Harry, naar de beroemde verdwijnkunstenaar Harry Houdini. Harry voelt haarfijn aan dat er iets niet pluis is, maar kan het niet benoemen. Binnen de beperkingen van dit nieuwe leven proberen hij en zijn broertje en ouders een zo normaal mogelijk bestaan op te bouwen.

De titel is ontleend aan het strategiespel Risk, waarin je in Kamtsjatka (een vulkanisch schiereiland in het verre oosten van Rusland) net op het punt staat Azië te veroveren, als je plotseling vanuit de rug wordt aangevallen vanuit de VS.

Vanuit het vertelperspectief van een kind krijgt de werkelijkheid iets ontwapenends: Houdini naspelen, dode kikkers plechtig begraven, je inleven in The Invaders etc. De lezer weet echter dat velen in hun omgeving zomaar verdwijnen, meestal voor altijd.

Dit derde boek van de Argentijnse auteur Marcelo Figueras (1962), die naast romanschrijver journalist en scriptschrijver is, werd met succes verfilmd (Oscar-nominatie beste buitenlandse film).

Een boek waarin de dreiging van de dictatuur altijd op de achtergrond aanwezig is, maar dat ook door de 'gewoonheid' van het dagelijks leven, zoals een kind die kan zien, ontroert.

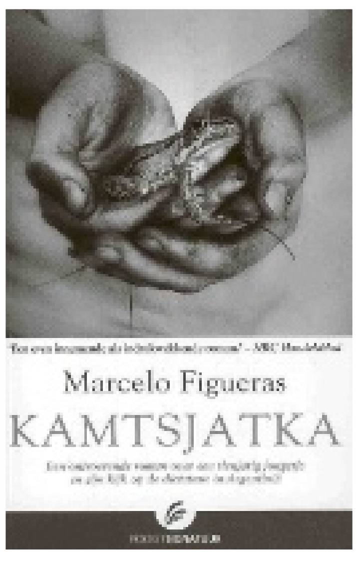

Titel: Kamtsjatka
Auteur: Marcelo Figueras
Uitgever: Signatuur
ISBN10: 9056724428

Ars Poëtica

Pinkstertoernooi

De wolken zijn uiteengeveegd.
De onbedaarlijke groene bomen
om het sportveld ruisen ruisen
dat er in het struikgewas
iets nimmer pluis zal zijn geweest

De knuppel, weggesmeten
door de homerun-antilliaan
klinkt als een klok en zingt
een aluminiumklare aria.

In het verre veld daar staat
omringd door bijna niets dan wind
en dromend van de ene pluk
de hemel uit, zijn benjamin.

Pas nu hoort die de tik.

De bal, hij klimt en klimt.

Willem Jan Otten
Uit: Eindaugustuswind, Van Oorschot, 1998

Huntu Kòrsou

Zonnig investeren (Slot)

Deze week besteed ik in mijn column verder aandacht aan zonne-energie. Ik licht er een initiatief uit wat volgens de initiatiefnemer, Mark Hollak, een push is voor het gebruik van duurzame energie op Curaçao. In dit laatste deel ga ik in op wat het 'Solar Lease' en 'Power Purchasing Agreement' (PPA) inhouden en de eerste data van Hollaks test case op Curaçao.

Shakti-Aroena Lakhi

Hollak geeft aan dat leasen en 'Power Purchasing Agreement' (PPA) verschillende voordelen hebben ten opzichte van kopen. "Met leasen bespaar je al op dag 1 en er wordt gezorgd voor het systeem. Zo zitten er bij het leasen en PPA een monitoringssysteem, onderhouds- en reparatiekosten bij in en dat heb je niet als je puur alleen de panelen koopt." "Daarnaast", vervolgt hij, "hebben de stijging van de energiekosten geen invloed op de leaseprijs, want die blijft de gehele contractduur, 20 jaar, constant." Wel dien je bij het leasen een aanbetaling te doen.

Het zonnesysteem volgens het 'Solar Lease'-principe is bestemd voor zowel huishoudens als bedrijven en bestaat uit onder meer een aantal panelen, een 'inverter' en een monitoringssysteem. De 'inverter' zorgt ervoor dat de energie uit de zonnepanelen van Direct Current (DC) naar Alternating Current (AC) wordt getransformeerd. "AC is bruikbare stroom die gebruikt kan worden in huis of terug geleverd kan worden aan het net. De meter draait vervolgens terug wat aan het einde van de maand een lagere energierekening oplevert", legt Hollak uit. Het monitoringssysteem geeft aan wat de hoeveelheid is aan energie die de 'inverter' heeft getransformeerd in bruikbare stroom. Dit systeem is aangesloten op internet via een 'onlineportal'. Op deze manier kan de klant zijn gegevens via internet bekijken. Gegevens zoals de productie van elektriciteit per maand, de besparing op de energierekening en zelfs de reductie van de uitstoot van CO2 worden zo inzichtelijk gemaakt.
Een bijkomend voordeel van dit monitoringssysteem is dat de consument kan controleren of het systeem werkt zoals verwacht. "En hiermee kunnen eventuele problemen vroegtijdig worden opgespoord", aldus Hollak.

Wat levert een geleaste zonne-installatie op? Voorwaarde voor een optimale productie van kWh is afhankelijk van de hoeveelheid schaduw en bewolking en hoe schuin of recht de panelen geplaatst zijn. Hiermee rekening houdend levert volgens Hollak een zonnesysteem van twaalf panelen op Curaçao een jaarlijkse besparing van 3500 gulden op. "Wat neerkomt op een terugverdientijd van 5 jaar", becijfert Hollak.

Hollak heeft op Curaçao een testinstallatie op een burgerwoning geplaatst en de eerste resultaten zijn bekend. Het verschil in de Aqualectrarekeningen voorafgaand en na ingebruikname van de installatie laten een besparing zien van vijfhonderd gulden. Hoewel er slechts van één maand harde data beschikbaar zijn en de rekening ook afhankelijk is van andere factoren, zoals het gebruik van de airco, kan ik toch wel constateren dat zonne-energie een zonnige investering is.

En of de klant met de testinstallatie tevreden is, is eigenlijk een overbodige vraag. Een 'big smile' op zijn gezicht verraadt al zijn antwoord en hij voegt hier nog toe: "Ik kan nu rustig met pensioen gaan."

Meer informatie:
www.mundea.com

Huntu Kòrsou

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Dè stichting die duurzame ontwikkeling op Curaçao bevordert door onder meer kennisuitwisseling. Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou.

Spotlight op dieren

Heupdysplasie (3)

Vorige week zijn we geëindigd met voedingsfactoren. U heeft toen al kunnen lezen dat de extra supplementen met bijvoorbeeld calcium geen goed idee zijn.

Tekst: Margot Hack

Er is een onderzoek bekend waarbij puppies van HD-gevoelige rassen de mogelijkheid kregen om onbeperkt te eten en een andere groep alleen in vaste maaltijden gevoerd werd. Van de eerste groep ontwikkelde 2/3 HD, terwijl van de tweede groep slechts 1/3 dit ziektebeeld ging vertonen.

Er zijn meer soortgelijke onderzoeken en dit soort studies toont aan dat puppies die niet gevoerd worden met speciaal voor hen ontwikkelde puppievoeren meer kans hebben om HD te ontwikkelen.

Er kunnen twee redenen zijn om erachter te willen komen of een hond heupdysplasie heeft. De eerste is natuurlijk de hond die pijn heeft en moeite met lopen. De tweede reden kan zijn dat u met de hond wilt fokken. Wanneer er niet gefokt wordt en het dier geen duidelijke klachten heeft, zal er niet veel voordeel zitten in het testen van de hond. Het enige voordeel kan zijn dat het op latere leeftijd handig is om de foto's te vergelijken, zodat de progressie bekeken kan worden.

Voordat er foto's genomen gaan worden, wordt er eerst een grondig lichamelijk onderzoek gedaan. Hierbij worden de beide achterpoten naar achter gebogen/getrokken en wordt er gecontroleerd op pijnsensaties bij de hond. In het geval van HD zal de hond pijn hebben met het naar achteren bewegen van de achterpoten. Een andere test wordt gedaan terwijl het dier op zijn zij ligt waarbij gekeken wordt of de heupkop uit de kom te drukken is. Deze Ortollani-test is een veelgebruikte test die positief is wanneer je de kop uit de kom voelt 'ploppen'.

Om alles zeker te weten moeten er natuurlijk röntgenfoto's gemaakt worden. Hierbij zal het vaak nodig zijn om het dier een roesje te geven, want het is heel belangrijk dat het dier stil ligt en de spieren zich ontspannen en niet verkrampen door pijn. Wanneer dat zou gebeuren geeft de foto een vertekend beeld. Voor deze foto moet de hond namelijk op zijn rug liggen - al een onnatuurlijke houding voor een hond - en worden zijn achterpoten recht naar achteren getrokken. Als er sprake is van HD zal dit een pijnlijke houding zijn en is de reactie van de hond om zich te gaan verzetten. De fotorichting is ook degene die gebruikt wordt bij de rasverenigingen wanneer ze gaan bepalen of een dier een stamboom kan/mag hebben.

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comencia
Tel: 737-2185-737-3202

CURAÇAO ANIMAL RIGHTS FOUNDATION
Help ons zwerfdieren helpen...
www.carf.an

Animal Rights Aruba
"Tuma responsabilidad, cuida y sterilisa"
E-mail: ara@setarnet.aw • Website: www.Animalrightsaruba.org
Tel: 5887709/5945393 • Voor donaties: via Paypall zie website

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Niet schoon; 4. sandwich; 10. ivoor; 11. thans; 12. vuilnishoop; 14. lomp; 17. domoor; 18. bloeiwijze; 19. schutsluis; 20. grondstof voor bier; 22. mier; 24. papegaai; 26. Chinese deegwaar; 27. bultrund; 30. epiloog; 32. leermeester; 33. schmink; 34. snavel; 35. windrichting; 36. gewicht; 38. mengsel van mist en rook; 39. oude Franse munt; 41. beteuterd; 42. teug; 44. heen en weer reizen; 47. iets zeer belachelijks; 48. Europeaan; 49. landtong; 50. de komende tijd; 51. herrie.

VERTICAAL:
1. Omhelzing; 2. bepaalde maand; 3. sneeuwhut; 4. bedeesd; 5. registratie; 6. van een; 7. koker; 8. woning; 9. hoofddeksel; 13. golfterm; 15. opening; 16. blaasinstrument; 21. deelteken; 22. houtsoort; 23. Europese taal; 25. groet; 27. dierentuin; 28. kamerplant; 29. bestek; 31. behoeftigheid; 34. omtrent; 36. duivenhok; 37. bevel aan een hond; 39. opspringend vochtdeeltje; 40. verbond; 41. Indische visfuik; 43. shoarmabroodje; 45. deel van een schip; 46. keurig.

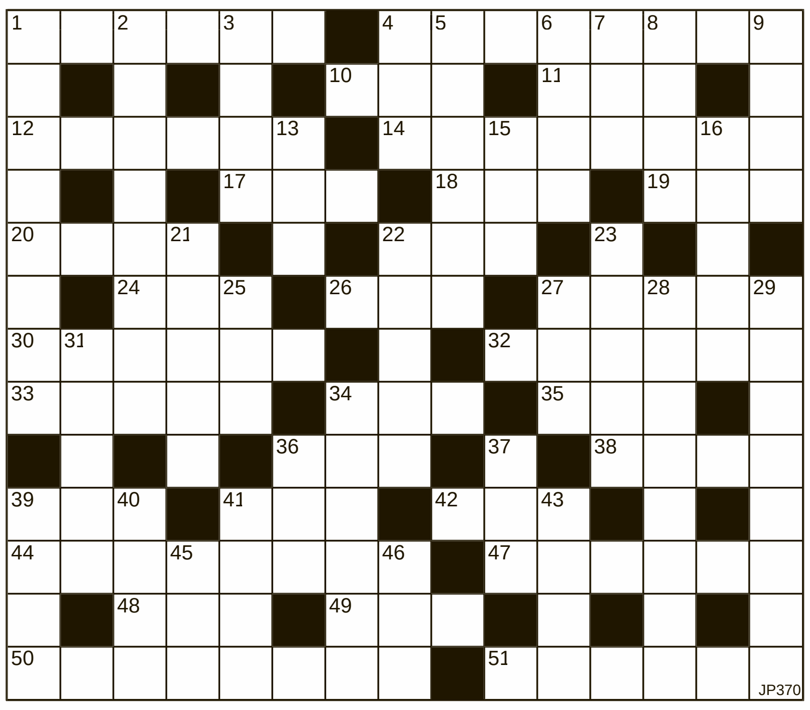

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Mevr. A. De Cuba
Hospitaalstraat 14
Aruba

Ellen Jesurun
Groot Davelaarweg 21
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

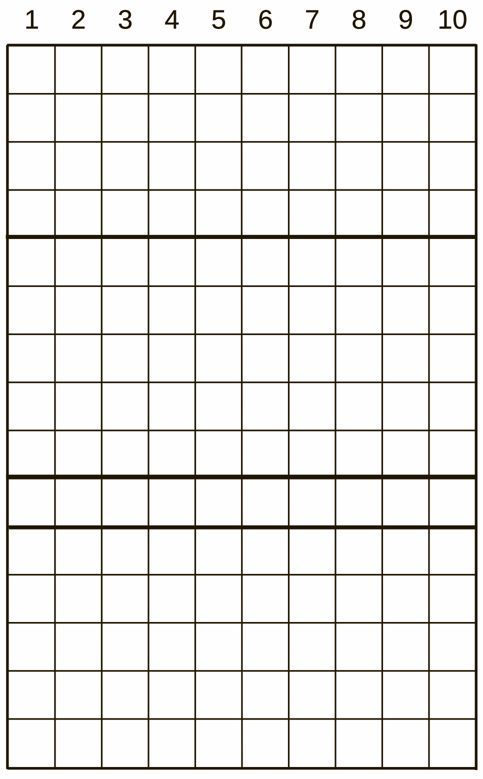

1. Bedwelming, aantal punten in een wedstrijd behaald, muurschildering;
2. putemmer, bouwland, deugniet;
3. gezang, keukenkruid, liefdesverhouding;
4. verharde huid, Engels zilver, gebedshuis;
5. wijd, steenvrucht, scheidsrechter (Eng.);
6. kalmte, vis, overjas;
7. kist, projectiel, sportartikel;
8. deel van het gebit, Italiaanse dichter, verwaand;
9. kledingstuk, huisbediende, ranonkelachtig plantengeslacht;
10. boomvrucht, koningszetel, berucht

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

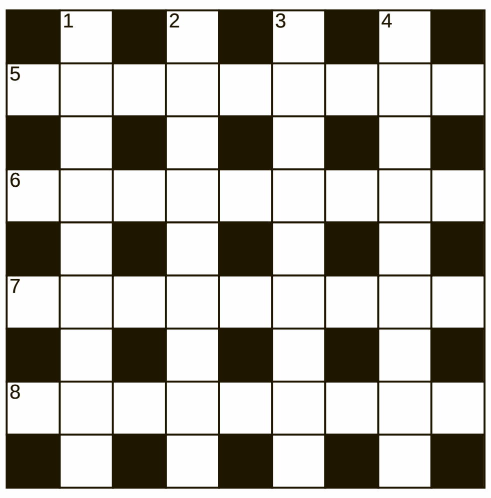

Horizontaal:
5. Amerikaanse president die ook als filmster naam maakte (6);
Maat van een slons in de troep (6);
6. Strekking om water bij de wijn te doen (6);
Hierop komt een afslagplaats voor dieren in beeld (6);
7. Modieuze golf van een ongewenste gast (8);
Gebouw van de dienstverlening (4);
8. Die vrouw brengt een hond binnen (8);
In dit gebied gaat men op de vuist (4)

Verticaal:
1. Meteen actief op deze wijze (8);
Doe als een hengst aan boord! (3);
2. Beest als een boor (4);
Toilet dat als schuilplaats fungeert (8);
3. Argument om uit te rusten (5);
Boomvrucht van wijsgeren (7);
4. Dit evenement kunt u oplichten (8);
Weinig ruimte is zo griezelig (3)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

G	T	N	E	T	S	I	S	S	A	O	C	D
A	K	A	P	L	E	T	N	A	M	K	T	N
L	R	K	J	A	L	O	E	R	S	W	R	A
E	I	E	R	A	B	A	U	W	I	A	A	IJ
R	I	A	D	M	U	W	G	N	K	K	C	V
IJ	K	U	S	E	I	N	K	E	E	K	R	G
T	L	E	B	G	I	L	I	O	E	E	E	N
R	E	A	O	L	E	F	R	I	L	L	P	O
A	E	N	E	D	I	B	Z	O	M	E	E	R
P	T	H	E	C	D	U	D	T	A	N	P	P
I	A	N	E	N	M	N	H	I	H	L	N	S
E	P	P	A	N	A	C	A	T	N	E	E	F
O	S	R	O	R	A	E	I	H	I	G	Z	E
T	T	L	I	L	E	B	B	U	D	E	A	E
S	A	G	R	E	N	S	L	IJ	N	A	H	W
S	T	R	E	M	I	T	L	L	U	F	B	Z

Badhanddoek
Bui
Cart
Coassistent
Dubbel
Egel
Fulltimer
Galerij
Gemaal
Girandole
Grenslijn
Hazenpeper
Heling
Huilbui
Ieder
Inham
Inkleden
Jaloers
Kwakkelen
Lach
Lias
Mantelpak
Pateel
Rabauw
Salonmuziek
Specifiek
Stoeipartij
Strandbroek
Vijand
Zweefsprong

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

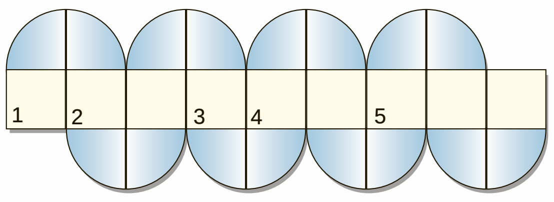

1. Losplaats; 2. bijbelverklaring; 3. exclusief (afk.); 4. dans; 5. bloedverwanten.

© Puzzelland/120526

SUDOKU

		7	8		2			
	2		1			9	3	
4					3			
		8		1	6		9	
				3		4		7
	7	1				3		8
	5		6			7		
1			2	8			5	
		6		5	9			4

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

4	9	7	6	5	8	1	2	3
6	1	3	7	4	2	5	9	8
5	2	8	9	3	1	7	6	4
2	7	4	1	6	3	8	5	9
1	6	9	5	8	7	3	4	2
3	8	5	2	9	4	6	7	1
9	3	2	8	7	6	4	1	5
8	5	6	4	1	9	2	3	7
7	4	1	3	2	5	9	8	6

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Dok; 4. beerput; 10. gas; 13. unit; 15. bleek; 16. palm; 17. isere; 19. ier; 20. kilte; 21. samba; 23. kwalm; 25. eg; 27. ate; 29. ama; 30. en; 31. leeg; 33. wulps; 34. vilt; 36. we; 37. ra; 38. bij; 39. op; 40. talk; 42. ratio; 43. snee; 45. as; 46. ome; 48. ohm; 50. el; 51. skink; 53. snood; 55. wonen; 57. lei; 59. reuze; 61. amor; 62. eivol; 64. snor; 65. nat; 66. titanic; 67. kos. VERTICAAL: 1. Duivel; 2. ons; 3. kies; 5. eb; 6. elia; 7. ree; 8. perk; 9. uk; 10. galm; 11. alt; 12. smeent; 14. traag; 16. pilav; 18. emt; 20. kam; 22. bewaren; 24. wasboon; 26. gewas; 28. klets; 30. elpee; 32. eel; 35. ion; 40. taiwan; 41. koker; 43. smoes; 44. elders; 47. min; 49. hor; 51. snot; 52. klit; 53. sion; 54. dunk; 56. oma; 58. eva; 60. zoo; 62. ei; 63. li. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Klinkomen; 6. pilvrijwel; 7. stolatent; 8. armoervos. Verticaal: 1. Pleisterk; 2. knevelbom; 3. polijstern; 4. zekernkop. Anagram: 1. aren-garen-graven; 2. arts-aster-raster; 3. rank-kraan-anorak; 4. boer-boter-botter; 5. beer-bever-brevet; 6. eren-deren-engerd; 7. lang-nagel-lagune; 8. roos-soort-troost; 9. naar-graan-orgaan; 10. ring-grein-nering. Eindoplossing: GRABBELTON Woordzoeker: TEGENSLAG Puzzelslang: 1. Gooi; 2. isobaar; 3. rara; 4. analist; 5. theater. Het sleutelwoord luidde: GIBRALTAR

'Anders' in Cork

Bekijk de kaart van Ierland in de atlas eens nauwkeurig en kom tot de conclusie dat het eiland lijkt op een varken hurkend op zijn achterpoten. County Cork, dat zijn die achterpoten. Grazige, heuvelachtige weidegrond in het noorden en oosten, ruiger in het westen. Goed boeren daar en waar het land fragmentarisch verbrokkelt in de Atlantische Oceaan: veel vis. De liefde gaat in Cork nog altijd door de maag.

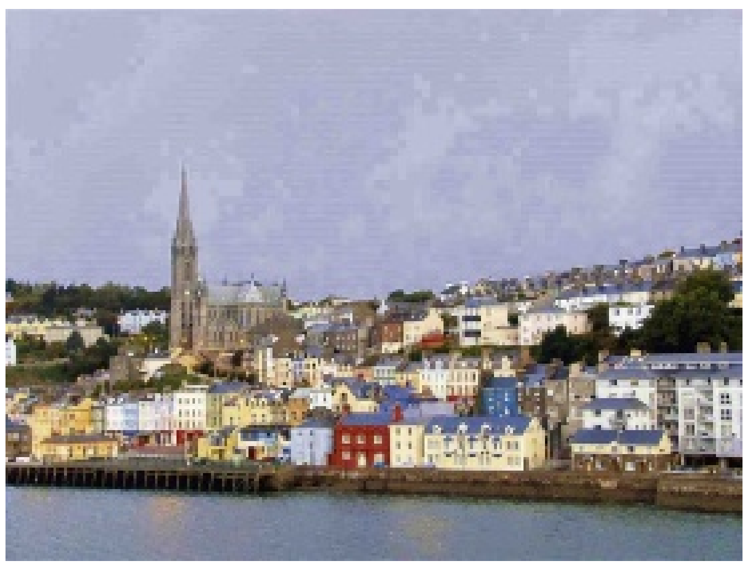

Tekst: Hans Vaders Foto's: Archief

Een bijzonder gevoel om rond te lopen in Cork, de naam afgeleid van corcach, dat moerassig land betekent. Want er zijn in de wijde omgeving geen moerassen meer te bekennen, het groen van weideveld en allerhande struweel overheerst in County Cork, met de bijnaam 'Rebel County', terwijl de rasechte Corkonians het vaak over hun stad hebben als 'de enige en echte hoofdstad van Ierland'.

Nu, dat was het letterlijk in 2005 toen Cork zich zelfs de culturele hoofdstad van Europa mocht noemen, 'sophisticated, bruisend en divers'.

Cork, in de 6e eeuw gesticht door de later tot heilige benoemde monnik St. Finbarr en nog voor de eerste millenniumwisseling een belangrijke handelspost van de Vikingen uit Noorwegen. Cork, naderhand een stadje met stevige wallen, in de middeleeuwen een voorpost van de 'oude Engelse cultuur', omringd door vele vijanden.

De stad werd geregeerd door zo'n 15 schatrijke families van kooplieden wier fortuin ten grondslag lag aan de handel met het Europese vasteland waarbij het specifiek ging om de handel in wol en huiden en de import van zout, ijzer en wijn.

Let wel, het ging in die tijd niet om de grote getallen, maar om slechts 2100 mensen en dit aantal werd in 1349 nog gehalveerd toen een ongenode gast, de zwarte dood oftewel de builenpest van overzee kwam aangezeild.

Een document uit 1577 omschrijft Cork als 'de vierde stad van Ierland', een stad dusdanig omringd door duivelse buren, outlaws, zichzelf verrijkende Robin Hoods, dat de burgers wel verplicht zijn ieder uur hun poorten te controleren. 'Sterker nog, ze wantrouwen het platteland en vertrouwen alleen onder elkaar zodat vrijwel iedereen in de stad familiebanden heeft'.

Dit alles veranderde echter door de eeuwen heen en daarmee ook het vrij eenzijdige traditionele eetpatroon van zwarte pudding, vis, varkens- en lamsvlees. Vooral uit West-Europa, maar ook uit Frankrijk en Spanje, vestigde zich een kleurrijk gezelschap in Cork. Medio negentiende eeuw kwamen daar nog veel Oost-Europeanen bij uit Polen, Litouwen, Letland, Slowakije en Hongarije en ook Afrikanen en Aziaten vonden hun thuis in Cork. Een bijzondere melting pot met bijzondere eetgewoonten en dit valt af te lezen in het gevarieerde aanbod op de menukaart van de vele restaurants.

En daarbij blijft de rivaliteit tussen Cork en Dublin, zoals er ook die ingebakken rivaliteit is tussen Londen en Manchester, Madrid en Barcelona en Amsterdam en Rotterdam, tussen Otrobanda en Punda. Corkonians beschouwen zichzelf in het algemeen als 'anders' in vergelijking met de rest van dat arme Ierland; ze beschouwen zichzelf nog steeds als de 'rebellen' die hun leven slijten in de People's Republic of Cork.

Het is eigenlijk niet zo verwonderlijk dat Cork de culinaire slag met Dublin dreigt te gaan winnen. De meest getalenteerde en avontuurlijke chefs hebben er reeds een eetgelegenheid geopend na eerst in het buitenland ervaring opgedaan te hebben en ze excelleren in vis, vlees, fruit, groenten, eiergerechten en huisgemaakte kaas. En natuurlijk ontbreken van oudsher bekende lokale gerechten niet op de kaart: tripe, smakelijke pens, of tripe in combinatie met drisheen, de zogenoemde Packet & Tripe, waarbij drisheen een soort worst is op basis van varkensbloed, melk, zout en broodkruimels. Voor de kenner met hoofdpijn zijn er nog de crubeens, gekookte varkenspoten en een aanrader om te consumeren na langdurig pub-bezoek. Daar een in licentie geproduceerd Heineken-biertje bij van de plaatselijke brouwerij of een Murphy's Irish Stout en het feest is compleet. Cork is inderdaad 'anders' dan al die andere culinaire stekken.

KOOK MEE MET MAY

Colcannon

2 pond bloemige aardappelen, goed schoongeboend
1 kleine groene kool (1 pond), kern verwijderd, klein gesneden
1 1/4 cup melk
zout en vers gemalen zwarte peper
6 eetlepels ongezouten roomboter

De aardappelen in de schil koken. Enigszins laten afkoelen, de schil verwijderen en de aardappelen prakken.

De kool 4 minuten koken in een beetje water, niet te zacht laten worden.

De melk verwarmen en genoeg bij de aardappelen voegen tot er een zachte puree is verkregen. De kool toevoegen, goed mengen, met zout en peper afmaken en in een mooie schaal arrangeren. In het midden een kuiltje maken en de boter er in laten smelten. Goed warm opdienen met vis of vlees.

Bijgerecht voor 4 à 6 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Sutter Home, Merlot

Druivensoort: **Merlot**
Streek: **Californië**
Kleur: **Fluweelrood**
Geur: **Kersen en nootmuskaat**
Smaak: **Zachte ronde wijn**

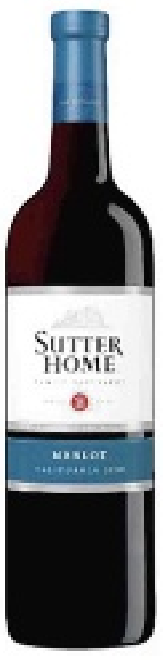

Nu ken ik deze Ierse stamppot voornamelijk van het bekende Ierse liedje met de volgende tekst:
'Did you ever eat Colcannon, made from lovely pickled cream?
With the greens and scallions mingled like a picture in a dream.
Did you ever make a hole on top to hold the melting flake
Of the creamy, flavoured butter that your mother used to make?'

Ik heb deze groene kool stamppot weleens gegeten in een Ierse pub op de traditionele manier met gekookte ham en een kuiltje jus. De wijn die het eerst bij mij opkomt om hierbij te drinken is een zijdezachte Merlot uit Californië van het huis Sutter Home. Een gemakkelijk drinkbare wijn die prima aansluit bij de romige toon van de stamppot. Eet er dan wel traditioneel gekookte ham bij om zo het geheel een beetje meer body te geven. Ik doe zelf ook altijd een beetje nootmuskaat of zwarte peper erover voor een extra dimensie en dat is ook beter voor de combinatie met de wijn.

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

Gordon Ramsay, een ontmoeting (1)

Mijn duurste fles wijn in een restaurant dronk ik in Londen. Een rode Bordeaux die voor 289 pond op de wijnkaart stond van de befaamde kok/restaurateur Gordon Ramsay. Met vier vrienden uit het vak veroorloven we ons elk jaar een gastronomische uitspatting. En dan moet je niet moeilijk doen.

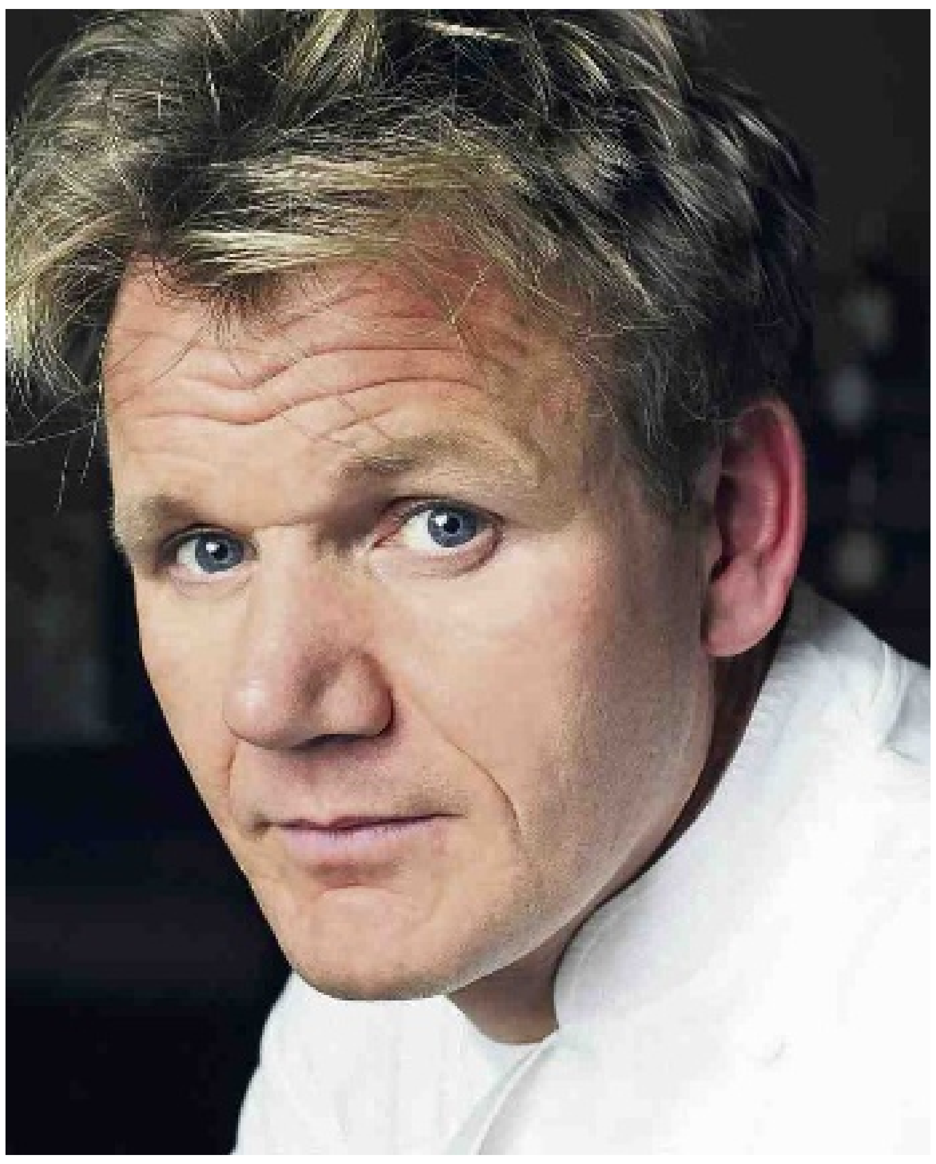

Tekst: Erik van Kampen

Eigenlijk stelt driesterrentent Gordon Ramsay aan Hospital Road niet veel voor. Het ligt in een prachtige wijk, dat wel. Maar het vooraanzicht zou ook dat van een Nederlandse kapsalon kunnen zijn. Of van een übermoderne benedenwoning in Rotterdam. Binnen is het niet veel beter. De wanden van het restaurant bestonden uit witte kunststof panelen met een messing groef. En op de vierkante zuilen zaten spiegeltegels. Als de tafels niet zo fraai waren gedekt, hadden we ons bij de Chinees gewaand.

Tafels stonden er een stuk of acht: het restaurant is niet groot. Het personeelsbestand wel. Er waren minstens zoveel uit Frankrijk geïmporteerde bedieningsmensen als gasten. De gérant verstond de kunst om bij elk contact zijn meest ongeloofwaardige glimlach op te zetten. Bij het draaien van zijn hoofd vertrok die grimas telkens weer. De sommelier van Gordon Ramsay was een hautain persoon, merkwaardig mompelend, iets tussen Frans en Engels in, met een opzichtig haarstukje. Ik vroeg nog beleefd of ik een oude wijnkaart mee mocht nemen naar Nederland en iets dat ik ook sommelier was, maar hij keek me aan alsof hij het vreemd vond dat ik hem überhaupt een vraag durfde te stellen.

Maar eerlijk is eerlijk, wat er op tafel kwam was fantastisch. Kunststukjes van smaak. Bij het pièce de résistance koos ik voor een Château Léoville-Barton 2ème Grand cru classé 1989: een majestueuze Saint Julien. Al was het alleen maar om een tafelgenoot te overtuigen die volhoudt niet dol te zijn op Bordeaux.

De sommelier was het ermee eens.

Hij knikte beleefd en hield me even later verveeld de fles voor, terwijl ik, alleen al om hem te irriteren, alle tijd nam om te proeven op de meest uitvoerige manier die ik kon bedenken. We aten en dronken als vorsten, die avond. In een lelijk interieur met bijzondere, ietwat merkwaardige mensen. Daar hebben we ons wel mee vermaakt.

Bij de rekening, die ons in een enorme leren omslagmap werd gepresenteerd, viel de prijs van de Saint Julien weg tussen al het andere wat we verorberd hadden. In een inmiddels leeg restaurant deed de voltallige brigade ons uitgeleide. Gordon Ramsay zelf was er niet. Maar zijn norse signatuur werd overduidelijk overgebracht door de rest van de brigade.

Het gelag bij Ramsay vroeg wel om calvinistische boetedoening. We blijven Hollandse jongens. Dus de avond erop togen we naar Notting Hill, waar we onszelf bij een drukke pub op rantsoen hebben gezet van wat chicken wings en friet. We dronken er heel veel lauwe pints bij van nog geen drie pond per stuk. En we aten en dronken wederom als vorsten.

Alleen nu betaalden we als arbeiders en dat lag ons eigenlijk beter.

Teruggekeerd in Nederland vertelde mijn toenmalige werkgever 'De Echoput' in Hoog-Soeren dat uitgeverij Tirion besloten had dat de Nederlandse vertaling van Gordon Ramsey's nieuwste boek bij ons gepresenteerd zou worden en dat wij meneer Ramsey twee dagen zouden ontvangen. Hoe dit bijzondere bezoek verliep vertel ik u graag volgende week.

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

ÑAPA Business

26 mei 2012

Richard Sennett:

‘Samenwerken moet je leren’

Alles is te leren. (bron: www.elephantart.com)

Stel u wordt bij een enquête gevraagd een cijfer te geven voor ‘de kwaliteit van samenwerken op Curaçao’. Zou het een voldoende worden? Ik betwijfel het. En ik zou ook niet weten welk land bij zo’n enquête goed zou scoren. Deze dagen bekruipt me het gevoel dat het overal hommeles is. Een ambtenaar maakt een stupide fout bij het opstellen van een brief en in plaats dat een collega-ambtenaar haar daarop attendeert, lekt hij de brief naar de pers. Kennelijk om de collega beentje te lichten. Dit soort gedrag is zo ongeveer het tegenovergestelde van samenwerking. Tegenwerking dus. Hoe komt het dat de halve wereld ineens bezig is zichzelf met soms even ingenieuze als misselijk makende vormen van tegenwerking in de weg te zitten? Waarom kiezen we niet voor samenwerking? De socioloog Richard Sennett schreef hierover een boek: ‘Together’. Als Sennett iets schrijft - en hij heeft al heel wat boeken op zijn naam staan - is het altijd actueel, origineel en stimulerend voor de reflectie.

Tekst: Brede Kristensen

Op het eerste gezicht lijken de mogelijkheden voor samenwerking tussen mensen beter dan ooit. Fysieke en informatieve mobiliteit zijn gigantisch in vergelijking met vroeger. Met een vliegtuig nemen we deel aan een conferentie duizenden kilometers verderop. Met onze computer leggen we via het web contact met net zoveel ‘communities’ als we maar willen. Op megaschaal wordt in duizelingwekkende frequentie via de sociale media gecommuniceerd. Betekent dat ook dat we meesters in samen-zijn en samenwerking zijn geworden? Dat is de retorische vraag die Sennett stelt en overtuigend met een ‘nee’ beantwoordt.

Waarom?

Waarom zijn we zo slecht in de samenwerking? Waarom zijn we zo druk doende het vertrouwen in medemensen op te zeggen? Sennett wijst op twee oorzaken. De eerste is dat samenwerking een vaardigheid is die met vallen en opstaan geleerd moet worden. Je moet kunnen luisteren, je moet leren zien wat de ander wil en kan, je moet weten wat je zelf kan en niet kan en je moet de bereidheid hebben jouw kunnen af te stemmen op het kunnen van de ander. Vergelijk het met samen musiceren. Zelfs wanneer je een groot muzikaal talent bent, kost het niet alleen maar tijd en doorzettingsvermogen om dat individuele talent te ontwikkelen, maar ook om te leren samen te spelen. De beloning is groot en het geeft een kick. Dat scheelt. In de sociale omgang met elkaar zijn beloning en kick minder duidelijk. Bovendien zijn er zoveel leuke en macabere spelletjes met medemensen te spelen die soms direct voordeel opleveren. Waarom zouden we investeren in samenwerking? Wedijveren, ruilen, manipuleren, bedonderen, onderhandelen, overreden, vechten, intimideren en dicteren leveren vaak directe en kortetermijnvoordelen op. De zogenaamde quick wins.

De tweede reden zoekt hij in onze individualistische cultuur, die weinig vastigheid biedt en onze angst om uit de boot te vallen dramatisch accentueert. Soms lijkt het erop dat iedereen bang is voor iedereen. We zien het voor onze ogen gebeuren, ook op Curaçao. Wantrouwen, geruchten, insinuaties en dreigementen zijn niet wat je noemt bevorderlijk voor de samenwerking.

Samen denken

Waarom oefenen we niet in samenwerking en vervallen we zo vaak in tegenwerking? Sennett oppert een groot aantal antwoorden op deze vraag. Verwacht van Sennett geen helder omschreven theoretisch kader, noch een logisch beargumenteerd betoog. Sennett nodigt de lezer uit tot dialoog. Alsof we als lezer een lange wandeling met hem maken langs de saliña’s met in alle rust fouragerende flamingo’s, springend over de brokkelige stenen van de oude dijkjes in het zoute water, ooit onder mensonterende omstandigheden door slaven gebouwd, dan omhoog langs de rotsen tot aan de zee, en verder over de aangespoelde koraalsteentjes, een duik in het water samen met een pelikaan die zich niets van ons aantrekt en langs de mangrovebossen terug naar huis, ons verbazend over een eenzaam peinzende groene reiger. Waarom kan hij wat wij niet kunnen? Het lawaai van de weg maakt een einde aan de wandeltocht. Zo krijgen we een indruk van de Curaçaose natuur. Zo moet je Sennett lezen. Een wandeltocht door het landschap van de samenwerking. Even dor en weerbarstig als het Curaçaose rotslandschap.

> ‘Samenwerking is een vaardigheid die met vallen en opstaan geleerd moet worden’

Samenwerking moet je leren, zegt Sennett. Je moet er moeite voor doen. Er zijn wat hulpmiddelen, zoals gemeenschappelijke wereldbeschouwing, wederzijdse afhankelijkheid en ritueel. Al deze hulpmiddelen zijn krakkemikkig geworden. Onze samenlevingen zijn pluriform en individualistisch. Veel mensen voelen zich bedreigd door andersdenkenden. Aan wederzijdse afhankelijkheid denken we te kunnen ontsnappen met hulp van de geld- en mediacultuur. Een belangrijk deel van de mensheid geniet een mate van financiële onafhankelijkheid. Ook op relationeel gebied voelen we ons minder afhankelijk dan vroeger. We kunnen fysiek en virtueel reizen en iedereen ontmoeten die we maar willen. Stelt iemand ons teleur dan vinden we in een handomdraai op het web wel nieuwe ‘vrienden’ in nieuwe ‘communities’. Als de collega’s op het werk ons niet bevallen, zoeken we een andere werkgever.

Dan het ritueel als hulpmiddel. Alsof hij een leerling van Confucius is, wijst Sennett op het belang van ritueel, als belichaming van de band met medemensen. Weliswaar oppervlakkig, maar toch nuttig, als een steunband voor een verstuikte enkel. De reformatie heeft in Europa een einde gemaakt aan het vertrouwde katholieke ritueel, zoals de slavernij grote groepen Afrikanen beroofde van het hen vertrouwde ritueel. Dat heeft enorme gevolgen gehad voor het vertrouwen tussen mensen, de basis van constructieve samenwerking.

Wat is er van het ritueel overgebleven? De familie zit op kerstavond rond de kerstboom, ieder op zijn eigen iPad te turen. Dan roept iemand: ‘Hé, Radu heeft in Cluj zijn 3e pilsje op’. We ‘voelen’ en ‘voeden’ het contact met medemensen met hulp van sociale media. Maar, zo betoogt Sennett, dit is grotendeels onlichamelijk en amper vertrouwenswekkend. Hij haalt een studie aan waaruit blijkt dat jonge mensen meer vertrouwen hebben in virtuele vrienden dan in reële vrienden. Iets wat behoorlijk te denken geeft.

Vertrouwen

Vertrouwen ontwikkelt zich in het reële contact met medemensen, waardoor we elkaars taal leren verstaan en ermee leren rekening te houden. Vooral belangrijk is het leren ontdekken en verwerken van de stille feed back van onze medemensen: een fronsend voorhoofd, een verholen lachje, een schouderklopje of een knipoog. En wennen aan iemands geur. De ander is niet langer de griezelige onbekende. We beginnen ons op ons gemak te voelen, basis van vertrouwen. Pas dan volgt het samenwerken zelf en de zorg om door samenwerken resultaten te boeken. Langzaam ontstaat een klimaat waarin vertrouwen en samenwerking samen voor een opwaartse beweging zorgen.

Een groot deel van de studie is gewijd aan de vele vormen van gebrekkige samenwerking die zich overal om ons heen manifesteren. Sennett schetst een ontluisterend beeld van de onverantwoordelijke samenwerkingspatronen binnen financiële instellingen, waar de angst om ontmaskerd te worden als een onbekwame expert tot absurd risicogedrag leidt en energievretende acties om eigen falen te verhullen. Zo leer je niet samenwerken. Hooguit vechten, onderhandelen en individueel overleven. Alle goedbedoelde kortdurende team-building trainingen ten spijt.

De politieke wereld is ook zoiets. Bikkelharde competitie, gezwendel met ideeën en beloften, pr-gestunt en gestuntel en manipulaties die alle restjes vertrouwen wegnemen, tweedracht zaaien en dat alles vaak in combinatie met onvoldoende bestuurlijke bekwaamheid, waardoor hele landen naar de knoppen gaan. Curaçao kan ervan meepraten. Moderne samenlevingen zijn niet alleen ongelijk, de ongelijkheden liggen niet vast. Opwaartse en neerwaartse mobiliteit zijn mogelijk. De krantenjongen kan miljonair worden en de werkster minister-president. De keerzijde van mobiliteit is onzekerheid en angst niet mee te komen of om in een neerwaartse spiraal te komen. Sommige mensen zoeken hun toevlucht bij het ‘ultimum remedium’, het criminele circuit. Soms al heel vroeg in hun leven, de drop-outs. Soms later en onverwacht. Machtsposities en rijkdom lijken de toetreding tot dubieuze circuits eerder te stimuleren dan te ontmoedigen. Het gros van de burgers houdt het allemaal passief voor gezien. Een enkeling gaat driftig obsessief zijn eigen weg, al is dit over lijken.

Spiegel-zelf

Hoe ziet ‘the uncooperative self’ eruit? Sennett haalt hier Freuds ‘spiegel-zelf’ uit Totem en Taboe van stal: Ik gebruik de ander als een spiegel om mezelf te zien, zit mijn haar wel netjes? Ik kam het netjes bij zodat die ander een gunstig beeld van me krijgt. Zo leer je de ander echter niet kennen, laat staan dat je leert samenwerken. Aangezien zo geen reële en open communicatie mogelijk is, neemt angst voor de ander toe. Als de spiegel reageert, loop ik hard weg of sla ik er stevig op los. Vreemd genoeg gaat hij hier niet in op Ericsons theorie over basisvertrouwen, die mij nog altijd het abc lijkt voor de opvoeding. Gestreste ouders, afwezige ouders of iPad-verslaafde ouders dragen daartoe weinig bij. Evenmin gaat hij in op voorvader-socioloog G.H. Mead die met zijn ‘communicatie-is-anticipatie-theorie’ een prachtig theoretisch en praktisch kader biedt. Maar toch, zijn observaties over het spiegel-zelf geven inzicht in onze moeite samen te zijn en samen te werken.

Heeft Sennett een oplossing?

Duidelijk is dat Sennett geen enkel heil ziet in ongerechtvaardigde ongelijkheden en polariserend werkende tegenstellingen in de samenleving, met alle daarbij passende levensonzekerheden, levensleugens, lerancunes. Dat is de politieke boodschap van het boek, die hij ook in voorgaande studies uitbracht. Terecht dunkt me. Al klinkt dat tegenwoordig als een roepend geluid in de woestijn. Er is volgens Sennett geen ontkomen aan, alleen binnen duurzame en gelijkwaardigheid bevorderende ‘communities’ leren we samenwerken. Positieve rolmodellen zijn onontbeerlijk. Negatieve rolmodellen uit de wereld van glamour, politiek, mafia en dubieuze zakencircuits werken als gif. Hoe minder positieve rolmodellen, hoe gemakkelijker we ten prooi vallen aan lege beloften. Hoe gemakkelijker we ook om de tuin worden geleid. Zelfkennis en mensenkennis komen in samenwerkingsverbanden tot ontwikkeling, mits er met commitment volledig op samenwerking wordt ingezet. Mits opvoeding en onderwijs hun voorbereidende taak verrichten. Daar wordt de basis gelegd. Voor het onderwijs betekent dat gelijke kansen voor iedereen. Onderwijs is in essentie geslaagd als een leerling weet wat hij kan en niet kan en in staat is tot samenwerken en leren.

De poes van Montaigne

Aan het einde van zijn studie gaat hij bij Montaigne (1533-1592) te rade. Deze o-zo ondergewaardeerde dialogisch ingestelde en hardop denkende filosoof weet dat volledige zelfkennis onmogelijk is en toch nastrevenswaardig, als een nooit te voltooien proces. Hij weet ook dat momenten van zelfinzicht ontstaan in de dialoog met anderen. Niet sympathie, maar empathie in combinatie met beschaafdheid brengt ons in dialoog met medemensen. Waarom beschaafdheid? Goede manieren vormen voor onszelf een belemmering voor onze onedele kanten te tonen, om onszelf te waarschuwen: nee, die schaduwkant daar moet je toch wat aan gaan doen. Je weet ook dat medemensen die hebben.

Tegen het einde van zijn leven vroeg Montaigne zich af of hij nu met zijn poes speelde of zijn poes met hem. Beseffend dat hij hier nooit achter zou komen, besloot hij voor zichzelf dat hij met dit raadsel moest leren leven en dat dit ook zo is met medemensen. Doorgronden doen we elkaar niet. Wel de aandacht op de ander richten en zichzelf openstellen om gekend te worden. Zo creëren we een band waardoor angst en de behoefte om de baas te spelen, langzaam verdwijnen. Het begin van samenwerken. De boodschap is: sta open voor de raadselachtige medemens, verwerp hem niet, doe je best een relatie aan te gaan.

Richard Sennett, Together, London 2012.

> ‘Bikkelharde competitie, gezwendel met ideeën en beloften, pr-gestunt en gestuntel en manipulaties die alle restjes vertrouwen wegnemen, tweedracht zaaien en dat alles vaak in combinatie met onvoldoende bestuurlijke bekwaamheid, waardoor hele landen naar de knoppen gaan...’

Arbeidsrecht

Disfunctioneren

Als de werkgever een werknemer wil ontslaan moet daar een gegronde reden voor bestaan. De reden van het ontslag dient tevens goed onderbouwd zijn.

Tekst: William ten Veen

Dit betekent dat de werkgever moet kunnen aantonen en bewijzen dat er een gegronde reden bestaat voor de beeindiging van de arbeidsovereenkomst van de werknemer. Tijdens een ontslagprocedure - of dat nu een procedure betreft waar het ministerie van Sociale Ontwikkeling Arbeid en Welzijn wordt verzocht de arbeidsovereenkomst op te mogen zeggen of een procedure tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst bij het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao - dient de werkgever de ontslagreden schriftelijk toe te lichten. In het kader van het rechtsbeginsel van hoor en wederhoor heeft de werknemer uiteraard het recht om schriftelijk verweer te voeren tegen de aangevoerde ontslagreden.

Over het algemeen kunnen de volgende redenen tot een ontslag leiden: (i) disfunctioneren van de werknemer, (ii) een verstoorde arbeidsrelatie tussen partijen, (iii) de aanwezigheid van een dringende reden die een rechtsgeldig ontslag op staande voet oplevert en (iv) een bedrijfseconomisch ontslag. Een werkgever kan dus nooit zomaar tot ontslag overgaan. Een werknemer is pas ontslagen als de arbeidsovereenkomst rechtsgeldig is opgezegd of de rechter de arbeidsovereenkomst heeft ontbonden. Tevens is het mogelijk dat partijen in onderling overleg een regeling overeenkomen. Een dergelijk ontslag wordt een ontslag of beëindiging van de arbeidsovereenkomst met wederzijds goedvinden genoemd. In deze bijdrage zal ik de eerst genoemde reden van ontslag verder uitdiepen.

Een werkgever moet duidelijk onderbouwen waarom een werknemer niet voldoende functioneert en - nog belangrijker - waarom dit de werknemer valt te verwijten. Het kan immers voorkomen dat een werknemer te veel werk moet verrichten en het simpelweg niet mogelijk is om alle opgedragen werkzaamheden uit te voeren tijdens een 40-urige werkweek. Dat valt een werknemer uiteraard niet te verwijten. Meestal zal het disfunctioneren van een werknemer blijken uit mondelinge of schriftelijke waarschuwingen en verslagen van beoordelings- en/of functioneringsgesprekken. Het behoeft geen betoog dat één enkele waarschuwing of slechte beoordeling in beginsel niet voldoende is om vast te stellen dat een werknemer onvoldoende functioneert, als gevolg waarvan een ontslag gerechtvaardigd zou zijn. Ik zie in de praktijk vaak dat in een arbeidsovereenkomst wordt opgenomen dat een derde schriftelijke waarschuwing automatisch een ontslag (op staande voet) inhoudt. Veel werkgevers denken dat deze sanctie in de wet staat, hetgeen niet het geval is.

Als een werkgever van mening is dat de werknemer niet naar behoren functioneert, dient de werknemer in de gelegenheid te worden gesteld om het functioneren te verbeteren tot het gewenste niveau. Een goed middel daartoe is bijvoorbeeld om de werknemer een training of cursus te laten volgen. Het is verstandig om aan het verbetertraject een bepaalde termijn te koppelen waarbinnen het functioneren dient te verbeteren. Daarbij is het wijsheid om binnen de periode van het verbetertraject evaluatiemomenten plaats te laten vinden.

In het geval de werkgever kan aantonen dat een werknemer niet naar behoren functioneert, de werknemer een verbetertraject heeft doorlopen zonder het gewenste resultaat en er geen andere passende alternatieve functie bij de werkgever aanwezig is, is het moment daar dat een werkgever voldoende reden kan hebben om de arbeidsovereenkomst van de werknemer te beëindigen. Als er geen bewijs is dat de werknemer zijn werk niet goed doet of indien de werkgever heeft nagelaten de werknemer in de gelegenheid te stellen het functioneren te verbeteren, dan heeft de werkgever zijn huiswerk niet goed gedaan en zal de werknemer niet zomaar op basis van disfunctioneren ontslagen kunnen worden.

In de praktijk maak ik vaak mee dat het nog maar de vraag is of een werkgever een goed en volledig dossier heeft opgebouwd. Vaak is dat niet het geval. In de situatie waarin ik als advocaat optreed voor de werkgever is het zaak om te zorgen dat het dossier alsnog 'ontslagrijp' wordt gemaakt. Als ik voor een werknemer optreed is het dan überhaupt nog maar de vraag of de werkgever van de werknemer af komt en als dat al het geval is welke vergoeding voor de werknemer dan billijk is. Hoe slechter het dossier van de werkgever hoe harder je als werknemer de (eventuele) onderhandelingen over een billijke vergoeding kunt voeren. In tegenstelling tot hetgeen veel werkgevers denken, bestaat er geen plicht voor een werknemer om te onderhandelen over een beëindigingsvergoeding. Dan is het laatste woord aan de rechter.

William ten Veen is Advocaat en Partner bij BBV Legal
tenveen@bbvlegal.com

Mens & Werk

Cultuur is mensenwerk

In iedere organisatie heerst een cultuur. Dat is de sfeer die er is, de manier van werken met elkaar en het benaderen en behandelen van klanten, het betalingsgedrag, de manier waarop het bedrijf wordt aangestuurd en de waarden en normen die er gehanteerd worden.

Tekst: Judice Ledeboer

Een cultuur kan een grote bijdrage leveren aan de visie en strategie van een organisatie en kan zorgen voor een hoge productiviteit. CNN deed een onderzoek naar de beste 100 bedrijven ter wereld en toen kwam naar voren dat Google een van de beste is om voor te werken. Het afgelopen jaar ging bij het bedrijf alles in stijgende lijn, de lonen en het aantal werknemers en de winst. Het succes komt door de werkcultuur, wordt er gezegd. Werknemers hebben een interessante missie, een prettige werkcultuur en veel luxe. In het kantoor in New York hebben de werknemers zelfs een bowling- en petanquebaan, er zijn cafés en er is ook de mogelijkheid om je wenkbrauwen te laten epileren. Medewerkers worden vrij gelaten in hun werk, krijgen veel ruimte om creatief te denken, kunnen uitgebreid eten wanneer ze maar willen, zolang het werk maar gedaan wordt.

Ieder bedrijf ontwikkelt in de loop der jaren een bepaalde 'cultuur' en een organisatie straalt dat ook uit. Cultuur is mensenwerk. Mensen scheppen culturen, houden die in stand om deze vervolgens weer te veranderen en te herscheppen, omdat bepaalde heersende culturen op een gegeven moment niet meer effectief zijn. Culturen zijn dus dynamisch en ontwikkelen zich.

In de huidige economie is het belangrijk dat bedrijven zich onderscheiden in hun markt. De bedrijfscultuur speelt hierin een belangrijke rol en deze staat of valt met het waarden- en normenpatroon dat bepaald wordt door de mensen. Eigenlijk is cultuur niets anders dan gedrag. De kern van cultuur zijn de gemeenschappelijke opvattingen die men heeft en de gedragspatronen van de mensen. Cultuur zit gewoon tussen de oren.

Cultuur wordt ook gecreëerd omdat men bepaald gedrag vindt passen bij de mensen van een land, groep of bedrijf. Als je iemand treft uit een ander land en die persoon iets doet op een bepaalde manier of bepaald gedrag vertoont zegt men al snel 'dat is de cultuur van het land waar hij vandaan komt'. Ook bij organisaties ziet men dat en wordt er geschermd met de woorden 'dat is nou eenmaal onze cultuur' als er zich situaties voordoen die anders zijn dan bij andere organisaties. Toch zijn mensen zich vaak weinig bewust van de cultuur waarin zij werken. De cultuur bij een organisatie uit zich door gedragspatronen, de manier waarop men omgaat met collega's, managers, klanten en andere organisaties en ook door huisstijl, logo's, interieur en de manier waarop de mensen zich kleden bepalen 'de cultuur' bij een bedrijf.

Vaak ziet men bij bedrijven die al generaties terug zijn opgericht dat er een bepaalde cultuur is en die wil men graag behouden omdat die cultuur bijdraagt aan het imago van zo'n oud bedrijf. Maar er is in meer dan 100 jaar veel veranderd. 'Oude' bedrijven moeten ook meegaan met de tijd en dat leidt wel eens tot problemen. In het ergste geval zijn oude gerenommeerde bedrijven failliet gegaan door niet mee te gaan met de tijd. Maar ook jongere bedrijven moeten de cultuur binnen hun beleid in de gaten houden en men ziet dat er bij sommige 'nieuwe' bedrijven een totale cultuuromslag plaatsvindt of heeft plaatsgevonden om mee te kunnen doen in deze tijd. Dat heeft veelal te maken met alle technische ontwikkelingen die er zijn, waardoor werken 'anders' is geworden. Een mooi voorbeeld is het verdwijnen van vaste werkplekken bij bijvoorbeeld de multinational IBM. Werknemers hebben allemaal een laptop en ze gaan gewoon bij een 'leeg' bureau zitten als ze op kantoor werk moeten verrichten, de zogenoemde variabele werkplek. Over deze nieuwe manier van werken zijn de meningen verdeeld. Sommige mensen zijn er zeer positief over, anderen zeggen weer 'geef mij maar een eigen bureau op een vaste plek'. De tijd zal uitwijzen welke vorm gaat winnen.

Als een organisatie constateert dat de heersende cultuur niet meer effectief is zoals minder opdrachten, klachten, personeel blijft hangen in patronen die niet meer effectief zijn en leidinggevenden die gedemotiveerd zijn, zal er iets moeten veranderen. Tegenwoordig speelt ook het maatschappelijk moreel een rol. Werknemers accepteren niet meer dat ze als voetveeg gebruikt worden en ze eisen respect en willen dat er naar hen geluisterd wordt.

Zoals al eerder gezegd zijn mensen in een bedrijf zich vaak weinig bewust van de cultuur waarin zij werken en dat geldt ook voor de leiding. Men is zich er niet van bewust wat de waarden en normen zijn die men hanteert. Het is als met de wind; die is ook onzichtbaar maar aan het bewegen van de bomen is te zien dat het waait.

Iedere organisatie zoekt naar stabiliteit en toch meegaan met de tijd wat weer veranderingen vraagt. Om een cultuuromslag te realiseren wordt er op iedereen een beroep gedaan en is het misschien zelfs noodzakelijk om een andere leiding te zoeken. Anno 2012 moet er een omslag gemaakt worden naar lerende organisaties, waarbij werknemers leren om zich aan te passen, hun talenten ontdekken, ontwikkelen en gebruiken, er achter komen wat hun concurrenten doen en waarbij er vooral een goede begeleiding is door professionals die weten waar ze het over hebben en die in staat zijn om met aandacht de werknemers te motiveren en aan te sturen. Cultuur is mensenwerk en daarom kan deze ook veranderd worden.

Over management

Organiseren, ondernemen, managen en leidinggeven

Positionering, doelstellingen, strategie

Zoals besproken scoren veel economische sectoren erg hoog in positionering; het zich duidelijk onderscheiden van gelijkwaardige bedrijven in dezelfde bedrijfstak. De auto-industrie doet dat uitstekend. En ook de restaurantsector. De reisindustrie doet daar veel minder aan.

Tekst: Jan de Ruijter

De marketing van een land als bestemming en de hotelindustrie treden nog steeds heel ouderwets naar buiten naar het algemene publiek, elkaar driftig beconcurrerend wat fortuinen geld kost in plaats van in gezond overleg specifieke posities te bepalen en daarmee heel gericht aan promotie te doen. Dat kost minder en is veel effectiever. Hotels die daar op Aruba in bescheiden mate mee zijn begonnen richten zich bijvoorbeeld uitsluitend op volwassenen, of op stelletjes die romantiek zoeken en dat is een goed begin. In plaats van te kijken naar wat de concurrent doet en een volger te zijn en te reageren, kan je door je te onderscheiden van anderen in je bedrijfstak, creëren en leiden en het spel bepalen. Creëren in plaats van reageren. Zo zouden hotels zich van elkaar kunnen onderscheiden door een veel nauwkeurigere beschrijving van een 'classificatie van diensten' en een dienstenpakket aanbieden dat verschilt van andere hotels.
Het draait bij positionering helemaal om 1) hoe het bedrijf zich onderscheidt van de concurrenten binnen de bedrijfstak; 2) het verwerven van een plaats in het hoofd, een breinpositie bij de klant, helderheid in de ogen van de klant. Als klanten het onderscheid niet kunnen benoemen heb je in feite nog niets. Zolang er geen duidelijke positie bij de klant is, heb je nog niets bereikt. De klant moet de positie snel in een korte zin kunnen weergeven.
Zo geeft bijna iedereen over Toyota aan dat Toyota's goede, sterke motoren hebben en dus betrouwbaar zijn en ze worden door dat imago veel gekocht. Een ander automerk gooit het wat meer op de mooiere vormgeving van het model.
Een goede positie zit op het snijvlak van wat voor de doelgroep belangrijk is, waar de onderneming sterk in is en de concurrentie relatief zwak in is.

Doelen
In de strategiepiramide hebben we achtereenvolgens de missie (wie zijn we), de visie (wie, wat willen we worden), en positionering (welke positie willen we in de markt) behandeld en de volgende stap in de strategiepiramide gaat over doelen: wat zijn de resultaten die we willen bereiken, welke resultaten moeten we bereiken (in de komende 3 à 5 jaar).
De doelen moeten voortvoeien uit de missie, visie en positionering, en kunnen terreinen beslaan zoals kwaliteitsdoelstellingen, commerciële doelstellingen zoals marktdeel en -groei, financiële doelstellingen zoals de terugbetaling van leningen aan banken en de winst voor investeerders, organisatiedoelstellingen, doelen voor de sociale verantwoordelijkheden. Het vaststellen van doelstellingen werd als een nieuwe managementtaak door Peter Drucker geïntroduceerd. De door hem vastgestelde managementtaken van Setting Objectives-Organising-Motivating-Measuring Performance-Developing People, vervingen de tot dan gebruikelijke Planning-Organizing-Staffing-Directing-Controlling.
Het acroniem SMARTER wordt gebruikt voor de opstelling van doelen. Dat houdt in dat de doelen specific, measurable, agreed-to, result focused, time bound, enthusing en rewarding moeten zijn. Ik verwijs verder naar de afleveringen 8, 9, 10, 11 en 12 van deze serie over management.
Doelen moeten er niet alleen zijn voor de aandeelhouders maar uiteraard ook voor de andere stakeholders zoals de klanten, de medewerkers en de gemeenschap.
Bij doorlichtingen van een bedrijf beoordeel ik de doelen van het bedrijf en de afdelingen op de volgende criteria: vloeien doelen voort uit de missie, visie en positionering van het bedrijf, zijn de doelen van afdelingen onderling consistent, zijn de doelen bij alle medewerkers bekend, zijn de doelen richtinggevend en dienen ze ook voor de medewerkers om op basis ervan beslissingen te nemen, zijn de doelen SMARTER, meetbaar, inspirerend, engagerend, hoe wordt de vooruitgang bijgehouden, is er een balans tussen haalbare doelen en heel uitdagende/stretch doelen en zijn grote doelen voor de verre toekomst goed opgedeeld in kleinere tussendoelen, zijn de doelen positief geformuleerd en zijn ze om iets te bereiken of te voorkomen (alleen doelen om iets te bereiken werken motiverend), is het doel een teamdoel en heeft het team controle over het bereiken van de doelen, hoe passen de doelen binnen het grotere doel van de organisatie, zijn de hulpbronnen die het team nodig heeft benoemd en geregeld?
Doelen komen voort uit ontelbare bronnen: de missie, visie, positionering, klachten van gasten, audits van de administratie, vakliteratuur, creativiteit en innovatie, SWOT-analyse, trends, inspectierapporten, discussies, na reflectie en continu nadenken, ideeën, suggesties van medewerkers etcetera, etcetera.
Er zijn boeken vol geschreven over het thema doelstellingen. Jack Welch de vroegere CEO van General Electric benadrukt het belang om doelen moeilijk te behalen te maken, 'strech targets energize'. En de literatuur biedt een groot aantal leuke spreuken over doelen, ik laat er slechts enkele volgen:

'Goals that are not written down are just wishes.'
'Goals in writing are dreams with deadlines.'
'You'll never achieve your dream if they don't become your goals.'
'You can't hit a target you cannot see and you cannot see a target you do not have.'
'People with goals succeed because they know where they are going.'
'If you have correct goals and keep pursuing them the best way you know how to, everything falls in line.'
'If you do the right thing right, you are going to succeed.'
'We aim above the mark to hit the mark.'
'Decide what you want, establish your priorities and go to work.'
'Without some goal and some effort to reach it, no man can live.'
'Committing your goals to paper increases the likelihood to achieve them by one thousand percent.'
'If you raise your children to feel that they can accomplish any goal or task they decide upon, you will have succeeded as a parent and you will have given your children the greatest of all blessings.'

Strategie
Waar doelen gaan over wat de resultaten zijn die we willen of moeten bereiken, gaat strategie over de aanpak, het geeft de weg aan hoe de organisatie haar doel gaat bereiken. Als we weten waar we naartoe willen, hoe komen we daar dan, langs welke weg, op welke wijze. Sommigen noemen het hun 'succesformule'. De succesformule geeft antwoord op de vraag: Hoe bereiken we onze gedroomde positie, en moet aannemelijk maken hoe je de doelen denkt te kunnen verwezenlijken. Het is een actieplan om de doelen te realiseren.
Velen zien strategie als iets ongrijpbaars, als iets moeilijks en conceptueels, iets theoretisch dat te hoog gegrepen is voor velen. Niets is minder waar. Het hebben van doelen maakt dat iedereen in de organisatie weet waar de organisatie naartoe gaat en de strategie vormt de brug tussen de doelen en dat wat we nu, de volgende week, de volgende maand en dit jaar gaan doen. Welke stappen we gaan zetten om de doelen te bereiken. De strategie maakt duidelijk hoe de doelen van morgen gekoppeld moeten worden aan de activiteiten van vandaag.

(Wordt vervolgd)

Jan G. de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba. Reacties: janderuijter@yahoo.com

Business Agenda

Curaçao

Cursussen Kamer van Koophandel
28 en 30 mei: Kontròl interno pa empresa chikí den Quickbooks.
5 en 7 juni: Marketingplan.
12 en 14 juni: What is export and why should we consider it?
Meer informatie: bel 4613918 of e-mail: businessinfo@curacao-chamber.an.

31 mei: Fatum Pensioen & Bedrijvendag en Best in Business Award
De zevende Fatum Pensioen & Bedrijvendag. Aansluitend wordt de winnaar van de vijfde Fatum Best in Business Award bekendgemaakt. Met deze prijs wil Fatum bedrijven uit met name het MKB stimuleren verder te excelleren in hun bedrijfsvoering en management. Er zijn tien bedrijven genomineerd. Uit deze tien wordt een selectie gemaakt waarvan de beste vijf uitgenodigd worden voor het evenement op 31 mei. De winnaar ontvangt een geldprijs van 10.000 gulden en diverse andere prijzen.
Locatie: Hyatt Regency
Meer informatie: www.fatum.com of bel Valery Sinot: tel. 777-7141 of 777-7127.

31 mei - 2 juni: EFEX
De Efficiency Expo (EFEX) is een tweejaarlijkse beurs voor de informatie-, technologie- en elektronica-sector. Het laatste en nieuwste op het gebied van technologie en efficiency zoals internetproviders, software, oplossingen voor virtualization van documenten en software, apparatuur, milieuvriendelijke printers, Apple-producten, consultants, security-systemen en telefonie. Leren en netwerken in één.
Locatie: World Trade Center Curaçao
Openingstijden:
Donderdag 31 mei: 20.00 - 23.00 uur (opening)
Vrijdag 1 juni: B2B day (registration required)
Zaterdag 2 juni: 14.00 - 22.00 uur (open voor publiek)
Entree: Kinderen en 60+: 5 gulden. Anderen: 7,50 gulden.
Registratie B2B day: info@destination-curacao.com
Meer informatie: www.destination-curacao.com

8 juni: MBA in one day
In één dag praktische managementkennis met trainer Cees Min. Voor leidinggevenden die in één dag praktische managementkennis willen opdoen. Inclusief lunch en afsluitende borrel. Deelnemers ontvangen het boek Bye Bye Consultant van Cees Min.
Locatie: Avila hotel
Prijs: 695 gulden, exclusief OB
Meer informatie: bel 461-6645 of email info@teamworkcuracao.com

16 juni: TEDxYouth@Curacao
Nieuw platform voor jongeren waar ze hun toekomstvisie kunnen delen met de gemeenschap.
Locatie: Kura Hulanda
Tijd: 14.30 - 19.00 uur
Meer informatie: www.tedxyouthcuracao.com

20 juni: '6 Steps to a Better Business'
Gratis workshop van ActionCOACH. Tijdens deze workshop leren ondernemers de zes stappen naar een succesvol bedrijf dat werkt zonder de eigenaar.
Tijd: 18.30 - 21.00 uur.
Aanmelden: bel 737-0956 of mail dutchcaribbean@actioncoach.com

22 juni: GrowthCLUB planning workshop
De twaalfde GrowthCLUB op Curaçao. In deze workshop plannen ondernemers en managers hun volgende kwartaal. Voor meer informatie en aanmeldingen bel 737-0956 of mail dutchcaribbean@actioncoach.com

Aruba

5-6 juni: Caribbean Tourism Security Conference (CTSC 2012)
De wereldberoemde Dr. Peter Tarlow helpt dit jaar de A.H.& S.F. met de organisatie van de vierde Caribbean Tourism Security Conference (CTSC 2012). Zeven top notch sprekers delen hun visie tijdens de conferentie met de security branch van Aruba en het Caribisch gebied.

Locatie: Westin Aruba Hotel
Meer informatie: http://arubasecurityfoundation.org/

Internationaal

29 mei - 1 juni: Islands of the World XII Conference 2012
Getiteld: Globalisation: Islands adapting to change.
Locatie: The British Virgin Islands
Meer informatie: http://isisa.maui.hawaii.edu/conferences/CallforPapersandPosters-ISISA2012.pdf

22 juni: CAREKINE Business Summit
Het is de eerste keer dat de CAREKINE (Caribbean Region and Kingdom of the Netherlands) business summit 'The Kingdom of the Netherlands and the Caribbean Region' plaatsvindt. De Business Summit 2012 gaat in op de laatste ontwikkelingen en kansen voor ondernemers en investeerders in de Caribische regio.

Locatie: hoofdkantoor ABN Amro te Amsterdam.
Meer informatie: http://carekine.com

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Economie

Wereldbank

Megaprojecten weer populair

Megadammen en andere grootschalige projecten zijn weer helemaal terug in de plannen van de Wereldbank en andere multilaterale investeerders. De negatieve ervaringen uit het verleden lijken vergeten, zegt de organisatie International Rivers in een kritisch rapport.

Sinds een paar maanden is infrastructuur weer "het buzzword van het huidige ontwikkelingsdebat", zegt het rapport. Het is altijd belangrijk geweest, maar in de jaren negentig groeide wel de kritiek op de megaprojecten. "De armste groepen werden vergeten en de projecten eisten een zware tol van mensen en het milieu." Het droeg vooral bij aan de positie van groepen waar het al goed mee ging, zegt International Rivers.

Trickle down
Ook de Wereldbank verlegde haar aandacht aanvankelijk naar meer kleinschalige projecten, meer bottom-up. Maar tegenwoordig zijn "leningen voor infrastructuur weer de kerntaak van de Wereldbank geworden", aldus International Rivers. In de beleidsplannen van vorig jaar gaat de ontwikkelingsbank er weer helemaal vanuit dat grote, gecentraliseerde projecten, gefinancierd door bedrijven, de beste manier zijn om primaire diensten zoals elektriciteit betaalbaar te maken. De Wereldbank heeft in het nabije verleden wel erkend dat ze in dit soort projecten te optimistisch was geweest over het 'trickle down'-effect op kleine gemeenschappen. Maar dit bezwaar speelt in de nieuwe projecten geen rol meer.

"Veel gemeenschappen willen helemaal geen top-down-benadering meer", zegt Andy White van het Rights and Resources Initiative in Washington. "Helaas lopen er al veel projecten waarbij het milieu of de rechten van de lokale bevolking niet serieus een rol spelen."

Privaat geld
Er is ook veel scepsis over de plannen van de Wereldbank om veel meer met private investeringen te doen en het niveau van publiek-private partnerschappen (PPP's) te verdubbelen. De Wereldbank erkent dat ze hierbij - en ook bij de keuze voor grotere projecten - wordt gedreven door budgettaire beperkingen. Toch heeft het verleden uitgewezen dat private investeringen zich altijd bijna volledig richten op de stedelijke bevolking en de middenklasse, waarbij de armste gemeenschappen nog verder worden gemarginaliseerd.

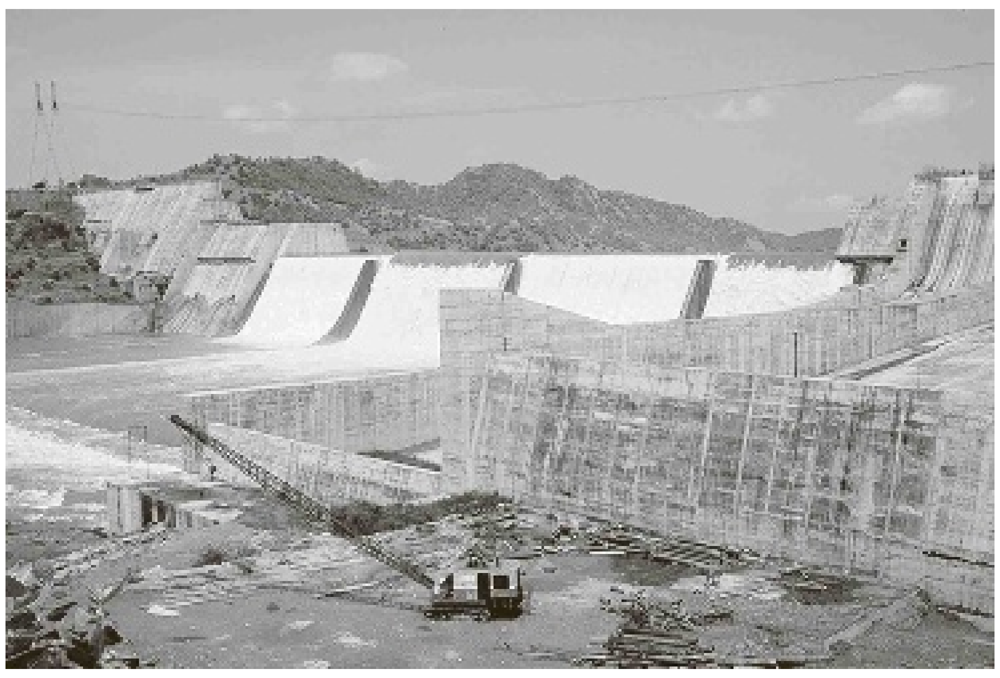

Bouw van de Sardar Sarovar Dam, een controversieel Wereldbank-gefinancierd project aan de Narmadarivier in India.

"We erkennen dat er meer private investeringen nodig zijn, maar marktkrachten zijn niet genoeg om diensten betaalbaar te maken voor wie dat het meeste nodig heeft", zegt Asif Saleh van BRAC, een wereldwijde ontwikkelingsorganisatie. "Het moet altijd vergezeld gaan van beleid om de armen te beschermen, tenminste voor een bepaalde periode."

Transparantie en verantwoording
Iedereen erkent dat PPP's kansen bieden, zeker in een tijd van recessie. Maar dan moet er wel tegelijkertijd nadruk worden gelegd op transparantie en verantwoording, en dat is precies waar grootschalige projecten berucht om zijn.

"Als er een bepaalde mate van private betrokkenheid is, heeft dat altijd een nadelig effect op de transparantie die je wilt hebben in een project dat met publieke middelen wordt gefinancierd", zegt Michelle Chan van Friends of the Earth US. Ze is niet blij met de nieuwe nadruk op megaprojecten die "de industrie meer opleveren dan de mensen." Ze wijst op een nieuwe elektriciteitscentrale in Kosovo die op bruinkool moet gaan draaien, de meest vervuilende vorm van kolenverbranding. De Wereldbank overweegt deelname. "Voor de bank is het gemakkelijker om een enorme, vervuilende centrale te financieren, dan om iets te doen aan het feit dat Kosovo de helft van zijn energie verliest aan eenvoudig te verhelpen inefficiënties", zegt ze.

Ook volgens het International Energy Agency heeft 70 procent van het platteland het meeste aan decentrale, lokale oplossingen, zegt het rapport. "Zo´n bottom-up-benadering is voor de armen op het platteland veel beter dan de grote, regionale projecten waar de G20 en de ontwikkelingsbanken nu mee komen."

Milieu

Los Angeles verbiedt plastic zak

Het stadsbestuur van Los Angeles heeft deze week een verbod op plastic zakken goedgekeurd. Daarmee wordt LA de grootste Amerikaanse stad met zo'n verbod.

In LA, na New York de grootste stad van de Verenigde Staten, worden jaarlijks naar schatting 2,7 miljard plastic zakken gebruikt. Milieuorganisaties ijveren er al vier jaar voor een verbod. Nu hebben ze hun gelijk gekregen. Tegen het einde van dit jaar moet een groot deel van het plastic verdwenen zijn.

Eerst komt er nog een vier maanden durend milieuonderzoek. Vervolgens wordt het verbod trapsgewijs ingevoerd. Grotere winkels krijgen zes maanden de tijd om zich aan te passen, kleinere winkels krijgen een jaar de tijd.

Papieren zak
Als het verbod helemaal van kracht wordt, zullen winkels geen plastic zak meer mogen meegeven. De consument die toch nog een zak wil, zal er dan een van papier kunnen krijgen en daarvoor 10 dollarcent moeten betalen.

Het stadsbestuur van LA keurde de bag ban goed met dertien stemmen voor en één stem tegen.

Los Angeles, dat vier miljoen inwoners telt, is nu de grootste Amerikaanse stad die plastic zakken verbiedt. Eerder, in 2007, had ook San Francisco, in dezelfde staat Californië, al zo'n verbod uitgevaardigd. In Californië alleen al hebben nu 48 steden de plastic zak op de zwarte lijst gezet. Ook hoofdstad Washington DC heeft al zo'n verbod.

Plastic zakken vormen een enorm milieuprobleem. Niet alleen slingeren ze massaal rond op straat en wegen en zwaar op het budget voor stadsreiniging, ze komen ook in de natuur terecht, waar ze grote schade kunnen aanrichten.

Op zee komt plastic afval terecht in de maag van vissen en vogels en vormt het een broeihaard voor bacteriën en algen. Op de Stille Oceaan, waar Los Angeles aan ligt, drijft een enorme hoeveelheid plastic en ander afval, de zogeheten Great Pacific Garbage Patch. Uit recent onderzoek is gebleken dat er nog veel meer plastic in zee zit dan altijd is gedacht.

Het stadsbestuur van LA heeft ook aangekondigd dat het de komende twee jaar de mogelijkheden van een verbod op papieren zakken gaat onderzoeken. De productie van papieren zakken draagt bij tot de ontbossing, is het argument.

Boeken

De Eurocrisis

De euro verkeert in een grote crisis. Politici, kiezers en beleggers houden elkaar al meer dan een jaar in een wurggreep. Beleggers wantrouwen steeds meer eurolanden en proberen van hun beleggingen in die landen af te komen.

De Europese politici moeten noodlijdende landen redden met honderden miljarden. Maar kiezers vinden het steeds moeilijker te verteren dat hun belastinggeld naar Athene, Dublin en Lissabon gaat.

In 'De eurocrisis' doet Martin Visser verslag van deze politieke strijd.

Hoe kan de Griekse fraude tot zo'n grote crisis in Europa leiden? Waarom is Duitsland zo verdeeld over de aanpak van die crisis? Hoe sleept minister Jan Kees de Jager van Financiën steeds weer nieuwe reddingsplannen door de kritische Tweede Kamer? Waarom willen centrale bankiers de rommel niet meer opruimen?

Visser volgt in Brussel van dag tot dag hoe politici de eurocrisis het hoofd proberen te bieden. Zijn boek geeft een uniek inzicht in de moeizame besluitvorming tijdens tal van crisistoppen. 'De eurocrisis' is daardoor niet alleen een politiek-economische analyse van een munt die langs de rand van de afgrond gaat; het is bovenal een spannend verslag van botsende belangen, weigerachtige Grieken en schreeuwende presidenten.

Martin Visser (1971) is econoom en journalist. Hij begon zijn journalistieke loopbaan op de economieredactie van weekblad Elsevier. Sinds 1998 werkt hij voor Het Financieele Dagblad, waarin hij onder meer schreef over sociale economie, gezondheidszorg en de Nederlandse politiek. Sinds 2008 is hij correspondent in Brussel. Hij doet daar verslag van de Europese politiek en in het bijzonder van de eurocrisis.

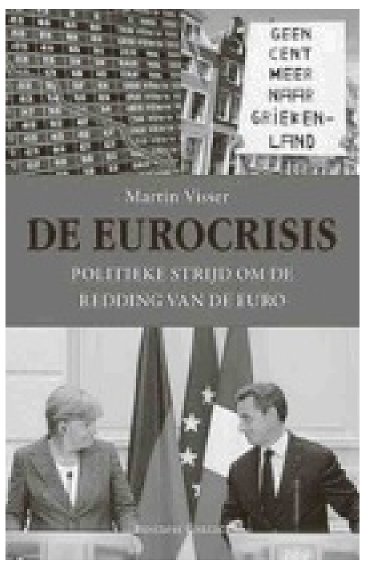

Titel: De Eurocrisis, Onthullend verslag van politiek falen
Auteur: Martin Visser
Uitgever: Het Financieele Dagblad
EAN: 9789047004813

Laat zieke kinderen weer even kind zijn.

Cornellie Schoonhoven-Muntslag

Eerste Curaçaose 'Unsung Hero'

Sinds 2003 organiseert CICB FirstCaribbean het Unsung Heroes-programma. Het programma beloont en eert vrijwilligers in de landen in het Caribisch gebied waar CIBC FirstCaribbean actief is. Iedereen in het Caribisch gebied kan vrijwilligers die een opvallende of speciale vrijwilligersprestatie leveren aanmelden voor het programma. Het gaat om onzelfzuchtige helden die vrijwillig en onbetaald hun tijd besteden om het leven van onder meer minderbedeelden te verbeteren. Helden die echt iets doen voor de maatschappij.

De jury, die bestaat uit regionale prominenten, evalueert de inzendingen op basis van het effect van het vrijwilligerswerk binnen de maatschappij en de tijd en de toewijding waarmee men het vrijwilligerswerk uitvoert. Deze aspecten bepalen de jaarlijkse regionale 'Unsung Hero' en de twee 'Runner-ups'. Bovendien kan de jury eervolle vermeldingen toekennen.

Vorig jaar viel Curaçao voor het eerst in de prijzen: de 83-jarige Cornellie Schoonhoven-Muntslag, oftewel Tante Nellie, zoals ze liefdevol wordt genoemd, werd gekozen uit de vele kandidaten afkomstig van de verschillende Caribische eilanden, als symbool voor haar vrijwilligerswerk ten behoeve van het Caribisch gebied.

Cornellie Schoonhoven-Muntslag is een van de pioniers die de Stichting Pro Bista heeft opgericht. Door haar liefde en onvermoeibare inzet voor diegenen met een visuele handicap is zij uitgegroeid tot de spil voor zowel lokale als internationale entiteiten op dit gebied. Door haar enorme belangstelling heeft ze zelf braille leren lezen waardoor ze allerlei cursussen kon geven aan mensen met een visuele handicap. Naast haar werkzaamheden voor Stichting Pro Bista was zij ook actief voor de damesclub Cocolishi en zong ze in verschillende koren. Al het werk heeft ze altijd achter de schermen gedaan, zonder publiciteit. Tante Nellie is nu de eerste Curaçaose die deze regionale erkenning in de wacht wist te slepen. Zij ontving namens Stichting Pro Bista daarvoor een cheque ter waarde van 7.500 dollar.

Tante Nellie begeleidt jonge cliëntjes met het schrijven van Braille en oefeningen voor de motoriek.

Tijdens een indrukwekkende ceremonie vorige maand verklaarde Pim van der Burg, managing director Dutch Caribbean: "Curaçao viert feest. Het is voor het eerst in de geschiedenis dat Curaçao deze prijs in de wacht sleept. Curaçao doet al zes jaar mee met het Unsung Heroes-programma en dit is de eerste keer dat de regionale prijs op Curaçao valt. Dit dankzij Tante Nellie en het werk dat ze de afgelopen 40 jaar heeft gedaan, speciaal voor diegenen met een gezichtshandicap. Curaçao mag hier trots op zijn. Met dank aan Tante Nellie."

Minister van Sociale Zaken, Arbeid en Welzijn Hensley Koeiman overhandigde de prijs en eerde Tante Nellie om haar waardevolle werk. De minister maakte gebruik van de gelegenheid om alle mensen die zich dag in dag uit bezighouden met vrijwilligerswerk te danken voor hun inzet. Hij startte tegelijkertijd de zoektocht naar de Unsung Hero voor 2012. CIBC FirstCaribbean hoopt dat vele kandidaten in aanmerking zullen komen voor deze prijs, aangezien er op Curaçao veel mensen zijn die zich bezighouden met vrijwilligerswerk of werk voor goede doelen.
De Unsung Hero zal ook dit jaar een prijs kunnen winnen van 6.000 dollar en doet mee in de regionale competitie met de kans om 7.500 dollar te winnen.

Volgens Marishka Minguel, risk control manager van CIBC FirstCaribbean wordt de leus 'Enriching our Communities. Together' heel serieus genomen en voelt de bank zich betrokken bij het wel en wee van de gemeenschap waarin zij actief is. "Door belangrijke donaties te doen, en de erkenning die we geven aan het vrijwilligerswerk door middel van de Unsung Hero-prijs, willen we een concrete bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de mens, zowel op het gebied van gezondheid, educatie als welzijn. Unsung Hero is daar een concreet voorbeeld van."

Het succes smaakt naar meer en het streven is om de prijs ook dit jaar weer op Curaçao te laten vallen, hetgeen gezien het grote aantal goede doelen en vrijwilligersactiviteiten op het eiland haalbaar moet zijn. CIBC FirstCaribbean nodigt iedereen dan ook van harte uit om mensen voor te dragen als kandidaat Unsung Hero.

Unsung Hero Cornelie Schoonhoven-Muntslag met de cheque.

Ook dit jaar zijn de regels eenvoudig:
• Kandidaten moeten op uitzonderlijke wijze betrokken zijn bij de sociaal-economische ontwikkeling van hun gemeenschap.
• Werkzaamheden van deze kandidaten moeten passen binnen de leuze van CIBC FirstCaribbean 'Enriching our Communities. Together'.
• Kandidaten moeten woonachtig zijn in het Caribisch gebied.
• Kandidaten moeten bereid zijn publiciteit te geven aan hun werk, zowel lokaal als internationaal.
• Het werk van kandidaten moet kunnen profiteren van de publiciteit rond Unsung Hero.

Een inschrijvingsformulier is verkrijgbaar bij het kantoor van CIBC FirstCaribbean aan de Ruyterkade 61. Ook is het mogelijk dit te downloaden van de website; www.cibcfcib.com. Laatste dag van inschrijving is 30 juni 2012.

MKB

Uitkomst voor bedrijven:

De Online Business Toolkit

We zeggen het al jaren, met het gebruik van computers en internet kunt u geld besparen en uw bedrijvigheid vergroten. Dus als u een app, tool of software nodig hebt, is het gemakkelijk om het even te 'google-en', maar dan begint het. Hoe weet u welke tools betrouwbaar zijn en welke u veilig down kunt loaden? Om ondernemers te helpen de bomen door het bos te kunnen zien ontwikkelde Stimul-IT de 'Business Toolkit'.

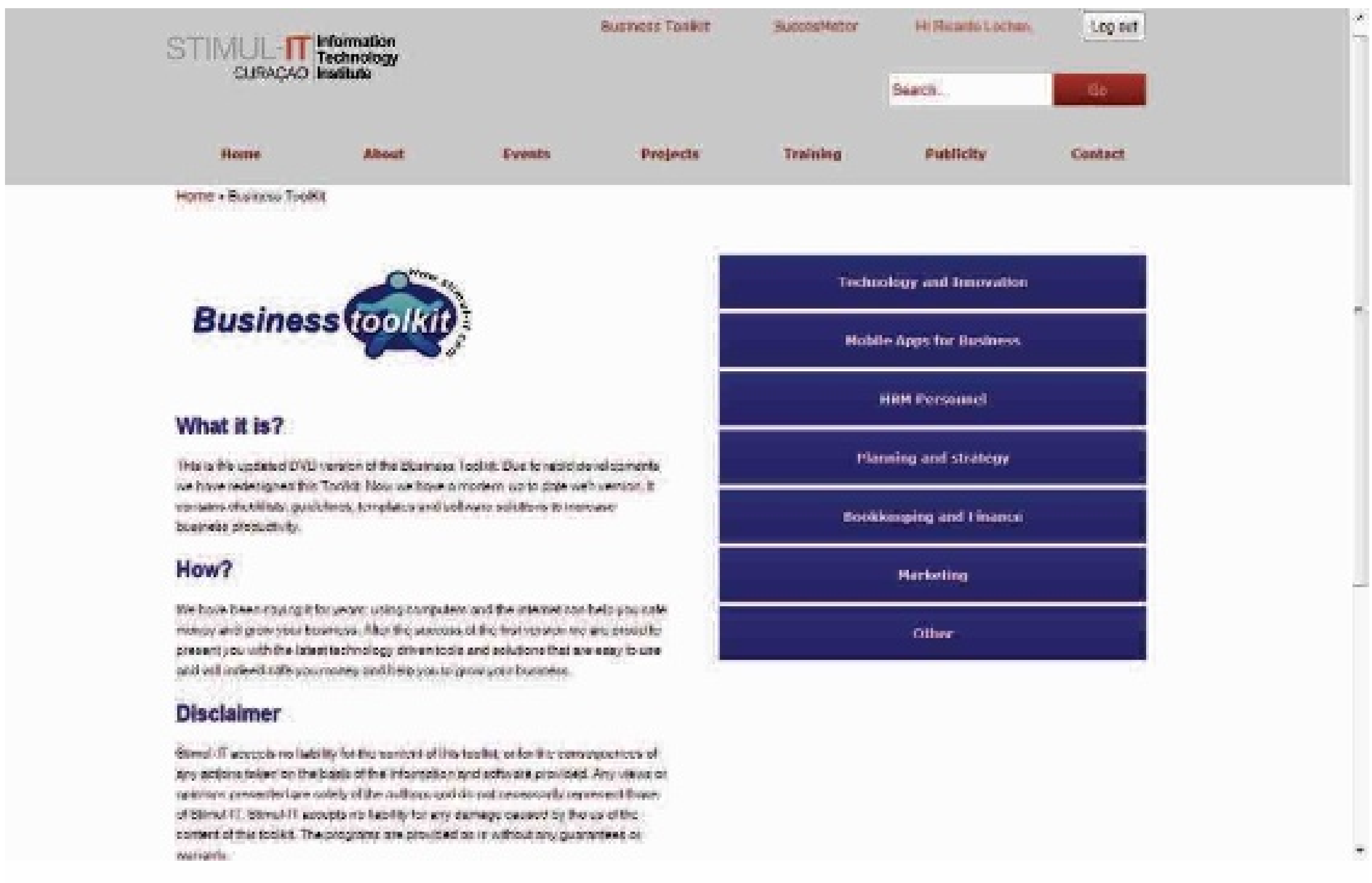

Tekst: Stimul-IT

Sinds 2009 heeft Stimul-IT een business toolkit beschikbaar voor ondernemers. De eerste versie was een DVD met een verzameling van gratis software vooral voor de kleine ondernemers. In 2011 zijn wij de Business Toolkit gaan updaten en in 2012 introduceerde de minister Hakim de 'online' versie van de Business Toolkit. De Stimul-IT Business Toolkit is ook dit jaar genomineerd door MCB voor de prijs 'Komersiante Briante'. De Business Toolkit is een verzameling van software gerelateerde tools die bedrijvigheid bij middelgrote en kleine bedrijven kan verhogen. De nadruk ligt niet op de gratis software maar om de bedrijvigheid te verhogen.

Na een groot succes met de DVD-versie was het noodzakelijk dat wij een herziene versie gingen lanceren met de nieuwste software en trends voor de gebruiker. Door de komst van mobiele apparaten zoals tablets hebben wij hieraan speciaal aandacht besteed.

Wat is een Business Toolkit?
De term toolkit wordt op verschillende manieren geïnterpreteerd. Mensen denken bij een toolkit snel aan een gereedschapskist. In werkelijkheid is de business toolkit ook een gereedschapskist maar met digitaal informatie-gereedschap. Doel van een toolkit is dat de gebruiker snel de juiste tools kan vinden en deze op een efficiënte wijze kan gebruiken.

We willen met de online business toolkit zorgen dat ondernemers snel een verzameling betrouwbare softwares en 'how to's' kunnen raadplegen om oplossingen te vinden op bijna alle gebieden in hun bedrijf. Als toegevoegde waarde daarbij kan Stimul-IT ondernemers ook helpen bij de toepassing van deze tools.

Deze business toolkit zorgt ervoor dat de ondernemer tijd en geld gaat besparen in plaats van zelf de lange lijsten met software en informatieve artikelen na te lopen. Met de online-versie is de ondernemer er ook van gegarandeerd dat hij de laatste versie van de software bij de leverancier kan downloaden.
De business toolkit bestaat op dit moment uit drie categorieën: 'Technology and Innovation', 'Mobile Apps for Business' en 'Local Support Organizations'. Wij blijven regelmatig nieuwe content toevoegen aan de verzameling software. Nieuw bij de business toolkit is de lokale content. Wij plaatsen graag publicaties, zogenoemde 'how to's' van lokale partijen. Dit helpt de lokale ondernemer om vertrouwen te krijgen in bepaalde thema's. In de categorie van 'Technology and Innovation' het onderwerp 'Google Apps for Business' van Calmera BV en binnenkort introduceren we de categorie 'Marketing' met daarin 'Capture your target Group', een E-marketing artikel van Jamanika Consultancy Services N.V.

Het verschil van de Business Toolkit van Stimul-IT met de andere online toolkits is dat deze toolkit is gericht op de lokale gebruiker, dat de items door ons geselecteerd en bekeken zijn en dat wij de ondernemer gratis support bij de toepassing bieden. Afhankelijk van de behoefte van de gebruikers van de toolkit zal deze worden uitgebreid met nieuwe categorieën.

Stimul-It zal op 1 juni 2012 bij de EFEX een presentatie geven van de business toolkit en andere tools die beschikbaar zijn voor ondernemers, zoals de 'website site exchange'. Stimul-IT is momenteel met veel projecten bezig waar crossmedia centraal staat.
Wilt u meer weten van de business toolkit en onze andere projecten om uw bedrijf te helpen naar een effectief gebruik van computers, internet en media? Bezoek dan onze nieuwe website www.stimul-it.com en kom naar de EFEX voor de presentatie.

EFFICIENCY EXPO FOR BUSINESS & HOME
EFEX PARTICIPANT
WTC • MAY 31, JUNE 1-2 2012

STIMUL-IT CURAÇAO Information Technology Institute

Unicum voor Caribisch gebied

ADC introduceert ultramodern lab

Sinds kort beschikt Curaçao over een ultramodern laboratorium voor moleculair onderzoek. Een 'boost' voor de gezondheidszorg, vindt Liane Virginia-Cova, die als tijdelijk directeur van het Analytisch Diagnostisch Centrum (ADC) en hoofd van het nieuwe lab nog veel meer plannen heeft. Virginia: "Met de nieuwe moleculaire technieken kunnen we sneller en preciezer diagnoses stellen en zelfs de erfelijke aanleg voor ingrijpende ziekten zoals borstkanker bepalen, lang voordat deze nare ziekte eventueel de kop opsteekt!"

Tekst: Maya Mathias

Moleculaire technieken of anders gezegd onderzoekstechnieken op het niveau van DNA (erfelijk materiaal) winnen de laatste jaren terrein. De testperiode is doorgaans veel sneller dan bij de meer gangbare microbiologische technieken op basis van gekweekte bacteriën. Goed nieuws dus voor de duizenden patiënten die jaarlijks, op verzoek van hun artsen en specialisten, bloed, feces, sputum of urine inleveren bij het ADC en op bacteriën, virussen en infecties worden getest. Virginia: "Met de gebruikelijke diagnosetechnieken duurt een tuberculose-kweek minstens zes weken. Nu krijgt de patiënt met behulp van de moleculaire diagnostiek zijn testuitslag al binnen enkele dagen!"

Stormachtige ontwikkeling

"Met hele kleine hoeveelheden DNA zijn wij tegenwoordig al in staat om supersnel en precies infecties vast te stellen en ziekteverwekkers aan te tonen bij de patiënt. HIV-patiënten worden nu bijvoorbeeld op basis van een internationaal protocol gescreend op serologisch niveau. Als de uitslag niet helemaal duidelijk is, kan de arts nu ook een test laten uitvoeren op DNA-niveau. Deze 'double check' geeft 100 procent zekerheid aan de behandelende arts, maar ook aan de patiënt, die niet langer in nijpende onzekerheid behoeft te verkeren. Het vakgebied van de moleculaire diagnostiek maakt wereldwijd stormachtige ontwikkelingen door, en de oudere technieken zullen steeds vaker plaatsmaken voor de moleculaire diagnostiek", schat Virginia in.

Het ADC gebruikt al sinds 2002 moleculaire onderzoekstechnieken en was daarmee de eerste op Curaçao. Het grootste nationale laboratorium van de Dutch Caribbean nam Virginia hier destijds in 1999 zelfs speciaal voor in dienst. Zij introduceerde deze innovatieve technieken en breidde die ook heel bewust uit. Dat leidde tot aanzienlijke kostenbesparingen en een betere diagnostiek. Virginia: "Drie jaar geleden hadden wij op Curaçao te maken met een zware influenza-epidemie. Dagelijks kwamen er tientallen nieuwe patiënten bij. Die moesten allemaal worden getest. Al ons testmateriaal werd met de grootste zorg van onze laboratoria naar Hato vervoerd, vervolgens naar Schiphol gevlogen en vandaar naar een Nederlands ziekenhuislaboratorium gebracht. De verzendkosten alleen al bedroegen meer dan 500 gulden per patiënt. Het was een frustrerende tijd; we hadden de kennis en mensen in huis maar niet de geschikte apparatuur. Zoiets kost erg veel geld en je voelt als organisatie en professioneel het gemis."

Gedwongen isolatie

In 2009 besloot de toenmalige ADC-directeur vanuit een duidelijke visie om een gloednieuw laboratorium op te zetten dat zich uitsluitend zou gaan richten op moleculair diagnostisch onderzoek. Dit was niet alleen een belangrijke innovatie voor Curaçao, maar en unicum in de Nederlands-Caribische regio. Virginia: "Bij een nieuwe influenza-epidemie bijvoorbeeld zijn we nu niet meer afhankelijk van onze laboratoriumpartners in het buitenland. We zijn prima in staat om alle testen zelf te doen en onze patiënten hebben binnen een paar uur de uitslag. Ons nieuwe laboratorium bespaart niet alleen veel tijd en geld, maar ook veel persoonlijk ongemak. Wereldwijd bijvoorbeeld kampen ziekenhuizen met de hardnekkige MRSA-bacterie die in alle ziekenhuizen voorkomt. Deze bacterie zorgt ervoor dat patiënten minder goed reageren op bepaalde soorten antibiotica en hier resistent tegen worden, wat levensgevaarlijk kan zijn. Bij het kleinste vermoeden van aanwezigheid van de MRSA-bacterie moeten alle potentiële dragers, in dit geval medewerkers en patiënten, worden gescreend voordat ze aan het werk mogen of behandeld kunnen worden in het ziekenhuis."

Virginia: "Het gebruikelijke screeningsproces duurt dagen, waarbij de potentiële dragers al die tijd in isolatie werden gehouden. Dat is niet alleen een zeer kostbare operatie maar ook zeer belastend voor iedereen. Met onze nieuwe moleculaire technieken is de testuitslag veel sneller bekend en behoort gedwongen isolatie gelukkig tot het verleden."

Aanleg voor borstkanker

Het nieuwe ADC-laboratorium voor moleculaire diagnostiek aan de Roodeweg in Otrobanda, opende onlangs haar deuren voor het publiek. Het lab wordt door Virginia geleid, die over een zeer gemotiveerd team van hoogopgeleide en gespecialiseerde analisten en ingenieurs beschikt. Virginia: "Op dit moment beschikken we over drie geavanceerde en real time PCR (polymerase chain reaction) apparaten waarmee we DNA-materiaal kunnen vermenigvuldigen voor beter onderzoek. Daarnaast hebben we ook nog eens twee grote isolatiemachines waarmee we geautomatiseerd DNA en RNA (enkel- en dubbelstrengs genetisch materiaal), heel zuiver en precies kunnen isoleren. We zijn erg trots op ons laboratorium, maar we zijn er nog niet. In de toekomst willen wij nog veel meer moleculaire testen uitvoeren, bijvoorbeeld op het gebied van het human papilloma virus (HPV), dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken. Als je zulk soort infecties in een vroeg stadium kunt vaststellen kan baarmoederhalskanker voorkomen worden. Nu sturen wij alles op naar Nederland, wat voor de patiënt kan leiden tot kostbaar tijdverlies." Virginia heeft haar zinnen daarnaast gezet op een 'sequencer'. "Dit geavanceerde apparaat zou een hele wezenlijke upgrading zijn voor onze gezondheidszorg", vertelt ze enthousiast. "Met een sequencer kan je namelijk op genetisch niveau testen of er oncologische afwijkingen zijn. Zo kan je bijvoorbeeld vaststellen of iemand erfelijke aanleg heeft voor borstkanker. Wanneer dit het geval is, kan je als arts en specialist preventieve maatregelen nemen en veel beter en eerder ingrijpen wanneer de ziekte daadwerkelijk de kop opsteekt." Virginia vervolgt: "Onze ambitie is dus een gerenommeerd moleculair diagnostisch gezondheidscentrum te worden voor zowel infectieziekten als oncologie op Curaçao."

Als grootste nationaal laboratorium in de Dutch Caribbean wil het ADC echter veel meer. Virginia: "Wij willen artsen, specialisten en andere partners een heel breed diagnostisch pakket aanbieden op alle terreinen van de laboratoriumdiagnostiek. Dus ook op het gebied van erfelijke genetische diagnostiek en DNA-onderzoek voor justitiële zaken. Met het onderzoek naar DNA-sporen, dat wij graag zouden uitbreiden, kunnen wij ons steentje bijdragen aan het bestrijden van criminaliteit. Mijn ambitie is groot. Ik besef heel goed dat daar aanzienlijke investeringen voor nodig zijn en daar werk ik stap voor stap naartoe."

Open voor onderzoek

De komende tijd wil het ADC meer ruchtbaarheid geven aan het nieuwe laboratorium en de nieuwe moleculaire technieken die nu mogelijk zijn. Virginia: "Wij willen graag kennis en informatie overdragen en met artsen en specialisten in gesprek gaan waar behoefte aan is. Op 31 mei organiseren wij daarom een bijzonder en gratis symposium over de moleculaire diagnostiek en op 1 juni een rondleiding door ons laboratorium. We staan open voor allerlei DNA-onderzoek en zijn ervan overtuigd dat ons nieuwe laboratorium in nauwe samenwerking met artsen en specialisten een wezenlijke bijdrage kan leveren aan de upgrading van onze lokale gezondheidszorg."

'Met heel kleine hoeveelheden DNA zijn wij tegenwoordig al in staat om supersnel en precies ziektes en infecties vast te stellen en ziekteverwekkers aan te wijzen bij de patiënt'

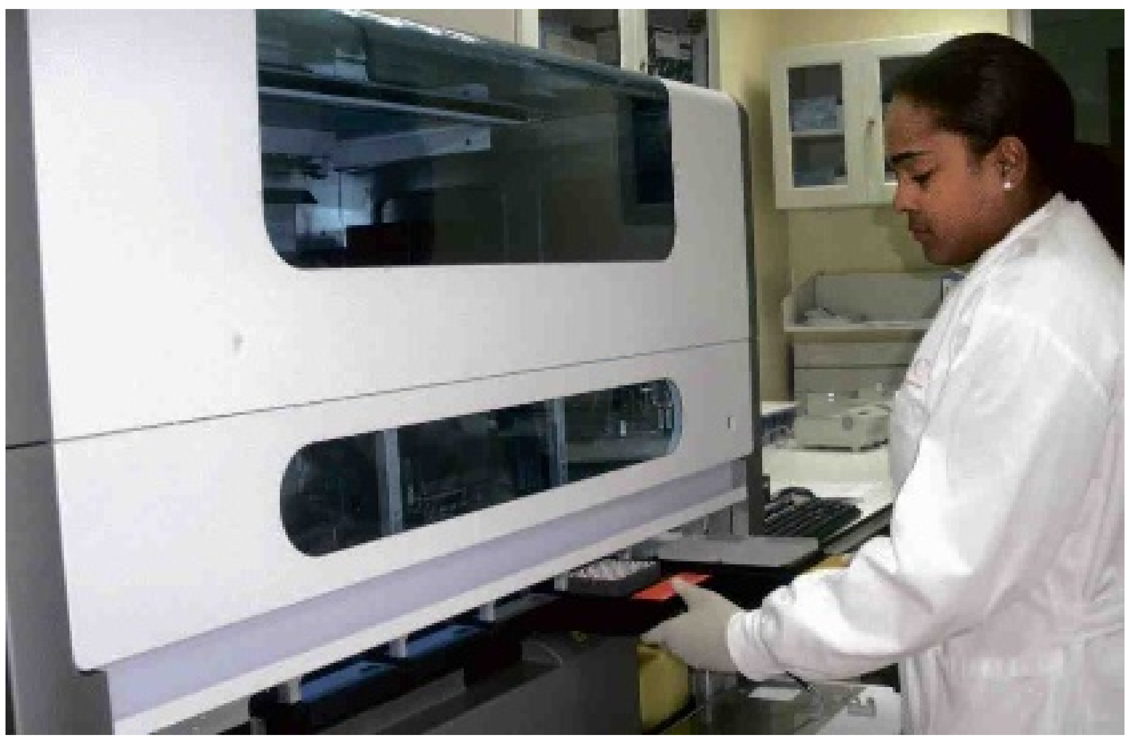

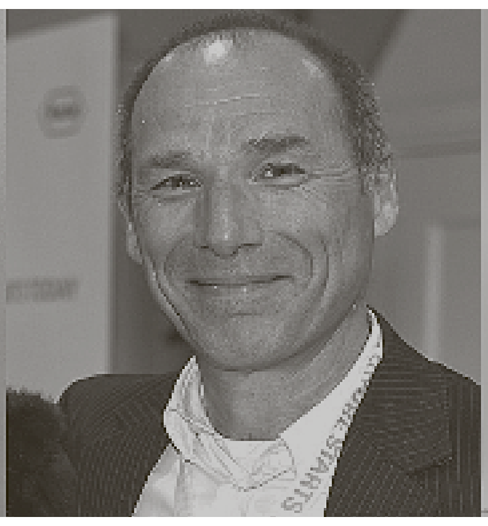

Bijzonder ADC-symposium

Ter ere van haar nieuwe laboratorium, organiseert het ADC op 31 mei een speciaal en gratis avondsymposium in het Renaissance Hotel in Otrobanda. Hiermee wil zij artsen, specialisten, verzekeraars en andere belangstellenden informeren en enthousiasmeren inzake de vele toepassingen en voordelen van de moleculaire diagnostiek. Virginia: "We willen heel concreet laten zien hoe deze innovatieve moleculaire technieken kunnen bijdragen aan betere behandelplannen en een veel efficiëntere gezondheidszorg en hoe dit onze patiënten(zorg) ten goede komt.

Aan de hand van vijf verschillende presentaties van internationale pioniers en specialisten op dit vakgebied, krijgen deelnemers een goed beeld van de reikwijdte van de moleculaire diagnostiek en de razendsnelle ontwikkelingen wereldwijd. Hiervoor zijn Ed Schuuring (de hoofdspreker), Bep van Pelt, Wim Quint en Willem Melchers uitgenodigd. Het symposium wordt geopend door de minister van Gezondheidszorg en afgesloten met een presentatie over de veelbelovende toekomst van deze onderzoekstechniek. Op 1 juni volgt een informatieve borrel en rondleiding door het nieuwe laboratorium aan de Roodeweg in Otrobanda. Hierbij legt een team van gespecialiseerde ADC-analisten uit hoe de nieuwe apparaten werken en welke onderzoeken hier allemaal mee mogelijk zijn.

Virginia: "Behalve kennis en informatie overdragen, willen we graag met al onze partners en klanten in gesprek. Aan alle artsen en specialisten zou ik willen zeggen: Leg je vragen, suggesties en wensen bij ons neer. Wij willen deze techniek veel meer onder de aandacht brengen en staan in het bijzonder open voor DNA-onderzoek. Veel specialisten en artsen lopen rond met geweldige onderzoeksideeën voor Curaçao. Daar willen wij zeker bij helpen als dat kan."

Meer informatie

Voor meer informatie over het symposium op 31 mei en de borrel en rondleiding in het nieuwe ADC-laboratorium aan de Roodeweg te Otrobanda op 1 juni aanstaande kunt u contact opnemen met de Afdeling Moleculaire Diagnostiek en zich opgeven bij Sonella Maria Tel: 00 5999 462-2763.